

Delavsko ali družbeno upravljanje?

O družbenem upravljanju na socialističnih kmetijskih posestvih — finančno samostojnih zavodih, ki delajo pod vodstvom Kmetijskega inštituta ali Agromomske fakultete v Ljubljani, že dalj časa tečejo razprave. Kolektivni posestev kot inštitut so prišli do zaključkov, da družbeno upravljanje ni prineslo pričakovanih uspehov, med drugim tudi zaradi togosti nekaterih zakonov, ki jih ima naša kmetijstva. Dejavnost teh posestev se razlikuje od drugih socialističnih posestev. Ukvarjajo se tudi s selektivno znanstveno dejavnostjo, ki je zelo pomembna sprito velikih nalog, ki jih ima naša kmetijstva. Resolucija Zveze ljudske skupščine obvezuje vsa socialistična posestva, da podvojijo proizvodnjo, selektivna posestva pa morajo biti tudi prva v boju za kakovost. Sedaj je od zrelosti posameznega kolektiva precej odvisno, kako pojmuje naloge selektivnega posestva. Nedvomno je treba zagotoviti selektivno delo, ki resda terja več stroškov, a je v korist ose družbe.

Sedaj na selektivnih posestvih niso zadovoljni s sestavo upravnih odborov. V njih je premalo proizvajalcev, ki bi odločali o materialni problematiki in ki bi spremljali delo upravnega odbora znani razgibati kolektivci. Med zunanjimi člani upravnih odborov (predstavniki Kmetijskega inštituta, Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov, občinskih ljudskih odborov, združenih zvez itd.) so nekateri zelo delavni, na posestvu Belčinci prav vsi in mnogo pomagajo z različnimi koristnimi predlogi. So pa tudi taki, ki prihajajo na seje upravnih odborov samo zato, da pasivno poslušajo in nekaj zvedo, a nekateri celo menijo, da so vse dolžni storiti predstavniki inštituta.

Na selektivnem posestvu Črnelo sedaj delavci niso toliko prizadeti kot takrat, ko so imeli delavsko upravljanje. Vsi člani kolektiva namreč nimajo oselej razumevanja za poskuse, ki občasno neobitno prinesejo izgubo, so pa nujni na področju znanstvenih raziskav. Če bi postalo posestvo spet podjetje z delavskim upravljanjem, naj bi bilo pogodbeno vezano s Kmetijskim inštitutom za raziskovalno dejavnost, o kateri bi odločal delavski svet, medtem ko naj bi bili v delavskem svetu in upravnem odboru predstavniki inštituta. Če pa bi posestvo ostalo finančno samostojno zavod, naj bi prišlo v upravnih odborov več predstavnikov kolektiva, saj je mnenje vseh slovenskih selektivnih posestev, naj bi šteli članov upravnih odborov zvišali na 15, predvsem v prid delavcev, ki bi na upravnih odborih prikazovali problematiko, dajali predloge za uspešnejše delo, hkrati pa bili živa vez med upravnim odborom in kolektivom. Člani kolektiva naj bi sodili tudi prek sindikalnih organizacij ali z udeležbo na sejah upravnih odborov.

M. R.

NOVE UREDBE, ODLOKI IN SKLEPI ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

KREDITI ZADRUGAM in individualnim proizvajalcem

(Nadaljevanje s 1. strani)

v skladu z ustreznimi določbami zveznega družbenega plana za leto 1957. Te spremembe in dopolnitve predvidevajo, da se bo investicijsko vzdrževanje v prihodnje financiralo v breme materialnih stroškov, torej v breme režije. Važna je dopolnitev, ki predvideva, da se sredstva amortizacije za investicijsko vzdrževanje po stanju z dne 31. junija 1957 prenesejo v sklad obratnih sredstev, kjer se bo investicijsko financiranje investiralo iz rednih finančnih sredstev.

Narodna banka je na današnji seji seznanila ZIS s splošno kreditno bilanco ter problemi in nalogami, ki se nanašajo na kreditno monetarno področje. Z odlokom o kreditih za povečanje obsega poslovanja gospodarskih organizacij bo omogočeno, da bodo le-te povečale sklade obratnih sredstev. Odlok je pomemben prehodni ukrep za ustvaritev vseh potrebnih pogojev za popolni prehod na novi sistem zagotovitve obratnih sredstev.

Eden izmed pomembnih ukrepov, ki jih je sprejel na današnji seji ZIS, je odlok o kreditih članom zadrug in individualnim kmetijskim proizvajalcem za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Glavni namen tega odloka je, da se zagotovi materialna podlaga kooperacije med splošno kmetijsko zadrugo in individualnim proizvajalcem. Narodna banka bo dajala kmetijskim zadrugam kredite proti 2% letnim obrestim. Tako bodo lahko zadruge kreditirale individualne proizvajalce. Kredite bo moč porabiti tudi za nakup kmetijskih strojev in orodja. Za podlago za kredit bo odsej potreba, za katero bo kredit porabljen, ne pa letni dohodek kakor doslej. Kredit, ki ga bodo dobivali privatni proizvajalci, ne bo mogel biti večji od 50% vrednosti njihovih nepremičnin. Pri tem pa ohišnica ni upoštevana.

Za vse uporabnike kredita obrestna mera ne more biti večja od 4%.

KRITJE IZGUBE KMETIJSKIH ORGANIZACIJ, NASTALIH ZARADI POPLAV IN PODZEMELJSKIH VODA

ZIS je sprejel odlok o kreditih za kritje negativne razlike pri

Smrtna nesreča na ekurziji

Zidani most, 28. maja. — V bližini Zidanega mosta se je davi okrog 7.30 na cesti proti Rimskim toplicam pripetila huda prometna nesreča, pri kateri je tragično preminil 17-letni Marjan Vidovič, doma iz Trčiča.

Ob 6.23 je pripeljal iz Ljubljane v Zidani most potniški vlak, s katerim je prispela tudi skupina 23 dijakov in dijakov VII. razreda L. državne gimnazije iz Ljubljane. Bili so namenjeni na strokovno ekurzijo v Store pri Celju. Vlak stoji na postaji 10 minut. Ta postanek je izkoristila skupina šest deklet in fantov in so v zvezi opozorili dveh profesorice naj se ne odpravijo iz vlaka, odšli v okrepčevalnico. Medtem pa je vlak že odpeljal. Čakali so pri postaji, dokler ni pripeljal mimo neki tovornjak, ki je peljal v smeri proti Rimskim toplicam. Na njihovo prošnjo jih je sofer vzel na avtomobil in odpeljal. Vozil so komaj kilometer od železniške postaje, ko jim je pripeljal nasproti avtomobil. Sofer tovornjaka je pri srečevanju zapeljal pod cesto, nakar se je kamion prevrnil.

Po podatkih, ki smo jih dobili po telefonu, je pri nesreči obšel mrtev Marjan Vidovič, dijak VII. razreda L. državne gimnazije, njegova sošolka Vera Botjančič je dobila hude, sošolac Marko Zore pa lažje telesne poškodbe. Oba so prepeljali v celjsko bolnišnico.

razdelitvi skupnega dohodka kmetijskih organizacij in odlok o uporabi sredstev obvezne rezerve gospodarskih organizacij, upostavljene v letu 1955. S temi dopolnitvami je omogočeno, da kmetijske zadruge z določenimi pogoji prenesejo del skladišnega prostora na okrajne združne poslovne zveze.

Z uredbo o kritju izgub, ki jih imajo kmetijske organizacije od izrednih poplav in podzemeljskih voda, je urejeno vprašanje povračila te škode. Kredite bodo dobivale kmetijske organizacije s povračilom pristojne politično-teritorialne enote, vrtni pa jih bodo morale najpogosteje do konca leta, v katerem je nastala izguba.

SPREMEMBE UREDBE O TRGOVINSKI DEJAVNOSTI

Da bi odstranili nekatere pomanjkljivosti v prometu s kmetijskimi pridelki, je ZIS na današnji seji sprejela in dopolnila uredbo o trgovinski dejavnosti trgovinskih podjetij in obratov. Spremembe predvidevajo, da kmetijske organizacije oziroma zadruge in proizvajalci prosto določajo pogoje pogodb o proizvodnji in dobavi kmetijskih pridelkov. Ker sedanji predpisi o trgih ne ustrezajo pogojem na trgu kmetijskih pridelkov, je s spremembami urejeno tudi vprašanje trgov na debelo in na drobno, ki se organizirajo na gospodarskih področjih in v potrošnih središčih. ZIS je sprejel tudi odlok o odobravanju brezobrestnih kreditov za kontrahiranje kmetijskih pridelkov v letošnjem letu.

EKSPERIMENTALNE TELEVIZIJSKE POSTAJE V BEOGRADU, ZAGREBU IN LJUBLJANI

Za hitrejšo in učinkovitejšo ureditev stanovanjskega vprašanja je ZIS dopolnil uredbo o

ustanovitvi republiških skladov za stanovanjsko izgradnjo. Od 1. julija bodo podjetja v sestavi Skupnosti jugoslovanskih železnice plačevala 50% prispevka za stanovanjsko izgradnjo neposredno v republiške sklade.

ZIS je proučil tudi poročilo komisije za revizijo petletnega investicijskega programa izgradnje televizije v naši državi. Televizijsko omrežje bomo zgradili v treh etapah. Za zdaj bodo dobili poskusne televizijske postaje samo Beograd, Zagreb in Ljubljana. Za nakup tehnične opreme so potrebna devizna sredstva zagotovljena.

ZIS je sprejel, spremenil in dopolnil tudi uredbo o prisilnem plačevanju davkov in drugih proračunskih dohodkov, odlok o načinu in pogojih dajanja kreditov za izgradnjo celic za desinfekcijo in dezinfekcijo rastlinskih pošilk pri izvozu in uvozu, uredbo o ustanovitvi zvezne komisije za fizikuro ter odlok o cepljenju za zaščito vsega prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi. Cepljenje bo obvezno proti črnim kozam, javici, tetanusu, tuberkulozi in steklini, toda samo za ljudi, ki so jih ugriznile stekle ali stekline osumljene živali.

ENKRATNA PODPORA UPOKOJENCEM IN INVALIDOM

ZIS je sprejel na današnji seji tudi odlok o drugi enkratni podpori upokojujencem in invalidom za letošnje leto. Podpora bo znašala 50% mesečne pokojnine oziroma invalidnine, ki pripada upokojujencem za julij 1957, izplačana pa bo najpogosteje s pokojnino oziroma invalidnino za avgust.

Na koncu je Zvezni izvršni svet ratificiral več mednarodnih sporazumov.

Nova tarifa izvoznih in uvoznih koeficientov

Revizija koeficientov predstavlja važen ukrep za stabilizacijo na notranjem trgu

V naših izvoznih in uvoznih koeficientih smo letos že pogosto razpravljali, predvsem v zvezi s pojavom, da nemerni koeficienti včasih povzročajo neskladnosti med domačimi in inozemskimi cenami in kvarno vplivajo na oblikovanje cen na domačem trgu. To vprašanje že dolgo kompleksno proučujejo na merodajnih mestih, kjer so pripravili tudi primerne ukrepe.

Koeficienti so bili sprva zamišljeni kot instrument za izravnavo razlike med domačimi in tujimi cenami, kmalu pa so postali tudi orožje naše zunanjetrgovinske politike ter sredstvo za pospeševanje izvoza in zaščite domače proizvodnje. Pri določanju višine koeficientov je pogosto odločal namen omogočiti izvoz tudi tistim proizvajalcem, ki imajo nadpovprečne proizvodne stroške, kar pa je le otežkočalo procese postopne odprave disproporcij med cenami in disparitet nasproti cenam v inozemstvu. Nastale pa so tudi neskladnosti med izvoznimi koeficienti za določene vrste blaga na eni strani in uvoznimi koeficienti za isto ali sorodno blago na drugi strani, kar je precej zameglilo tudi rentabilnostne račune izvoza določenih vrst blaga. Skratka, izkazalo se je, da ne moremo z istimi instrumenti hkrati doseči več smotrnosti, zlasti če si le-ti nasprotujejo, in da je treba uvesti tak izvozno-uvozno režim, ki bo z ekono-

mskimi merili stimuliral čim racionalnejšo blagovno izmenjavo s tujino. Zato se zdaj proučuje uvedba sistema carin, kar pa zahteva daljše priprave. Ker pa sedanji sistem koeficientov včasih močno ovira naše napore za stabilizacijo na notranjem trgu, je bilo treba kot prehodni ukrep najprej revidirati sedanje koeficiente. Zato je Komite za zunanjo trgovino te dni predpisal docela novo tarifo izvoznih in uvoznih koeficientov. Postavke po novi tarifi bodo začele veljati osmi dan po objavi, to je 30. maja, in sicer za vse tiste izvozne in uvozne posle, ki bodo sklenjeni od tega dne dalje. Značilnost nove tarife je ožji razpon med posameznimi koeficienti. Najvišji izvozni koeficient je zdaj 2,00, kar pomeni, da izvozniku ni mogoče priznati večje izkupičke v dinarjih, kakor je dvakratni znesek po obračunskem tečaju. Tudi ostale spremembe pri koeficientih predstavljajo predvsem znižanje. Kaže, da

je bila pri določanju novih koeficientov opuštena dosedanja praksa, ki je šla za tem omogočiti z visokim koeficientom izvoz prav vsakemu, pa tudi najnepoljnejšemu proizvajalcu. Da pa se olajša prehod k novim nižjim koeficientom, je pri nekaterih postavkah določeno, da velja novi koeficient šele za posle, sklenjene po 1. juliju, pri mnogih postavkah pa so v pripombah k tarifi določene tudi začasne premije za posle, sklenjene do konca tega leta, ki naj pomagajo proizvajalcem in izvoznikom, da se bodo v določenem času prilagodili novim koeficientom. Pri nekaterih proizvodih je za priznanje koeficienta potrebna pismena izjava proizvajalca, da gre v resnici za domač proizvod. Tudi pri uvoznih koeficientih velja v splošnem najvišji koeficient 2,00. Le v redkih primerih, kjer gre za zaščito domače proizvodnje ali za to, da se prepreči nepotreben uvoz, so predpisani tudi višji koeficienti. Z uveljavitvijo nove tarife prenehajo veljati vsi dosedajni koeficienti. Samo letošnja odredba o koeficientih za uvoz blaga za široko potrošnjo ni razveljavljena in se morebitne razlike med koeficientom po tej odredbi in po novi tarifi ne bodo zaračunale.

F. S.

Dne 27. t. m. je odpotovala v Peking jugoslovanska kulturna delegacija, ki jo vodi predsednik Zveze jugoslovanskih književnikov Jostp Vidmar. Na sliki: Slovo na zemunskem letališču

DNEVNIK

Kulturne

VESTI

SLOVENSKA FILHARMONIJA ODHAJA V ITALIJO

V petek odideta na drugo turnejo po Italiji zbor in orkester Slovenske filharmonije. Naš reprezentativni glasbeni ansambel bo v Italiji priredil več koncertov v Bresciji, Asculu Picenu, Aquili ter Messini in v Palermu na Siciliji. Program koncertnih nastopov Slovenske filharmonije v Italiji obsega tri velika glasbena dela za orkester, zbor in soliste, in sicer: Orffovo kantato »Carmina Burana«, dirigent Samo Hubad, Dvořakovo »Stabat Mater« pod vodstvom dirigenta Boga Leskovića in Verdijev »Requiem« z dirigentom Radom Simonitičem. Skupno s člani zbora in orkestra Slovenske filharmonije bodo odpotovali tudi naslednji solisti ljubljanske Opere, ki bodo peli v imenovanih delih: Vilma Bukovec, Nada Vidmar, Bogdana Stritar, Miro Brajnik, Janez Lipušček, Zdravko Kovač, Danilo Merlak in kot gost Dušan Popović.

IZID NAGRADNEGA NATECAJA ZA OTROSKE RISBE V NOVEM SADU

Društvo predavateljev likovne umetnosti Vojvodine je skupaj z Zvezo društev prijateljev mladine razpisalo pred časom natečaj za otroško risbo s posebnimi temami na znane domače telste, ena tema pa je bila prosta. Natečaja so se lahko udeležili otroci od četrtega do šestnajstega leta starosti. Te dni so v Pionirskem domu v Novem Sadu razstavljena na natečaj prispela dela. Skupaj je prispelo 410 pošilk s 14.000 risbami, razstavljenih pa je 519 risb iz 140 različnih krajev in iz nad 200 šol. Zdej so bile javnosti sporočene tudi nagrade: zlato medaljo je prejela 14-letna Novosadanka Radmila Iakić, ena srebrna medalja je šla v Koner, druga pa v Niško Banjo, od bronastih medalj so šle štiri v Murško Sobo, ena v Trbnjico, v Celju, v Ljubljani in v Sežani. Z hvostno medaljo so bila noverjena tudi nekatera skupinska dela.

MIHAIL SOLOHOV PRIDE V JUGOSLAVIJO

Na povabilo »lozbe« Bratstvo i jedinstvo iz Novega Sada bo obiskal Jugoslovanič znameniti ruski skladatelj Mihail Solohov. Omenjena založba namreč nameni dati drugi del romana Solohova »Zorana ledina«, katerega odločilo so najbrž iskati v sovjetski reviji »Zvezda«. Enega teh odločitev je pred časom objavila tudi Naša sodobnost.

ZAČELA BO IZHAJATI NOVA REVIIJA ZA KNJIŽEVNOST IN KULTURO

Na pobudo mlajše generacije slovenskih književnikov je bila ustanovljena pri Zvezi študentov na ljubljanski univerzi »Revija 57«. Urejevala jo bosta kot glavna in odgovorna urednika Veno Taufer in Vital Klabus z uredniškim odborom. Revija združuje nes povojni rod slovenskih književnikov. Obsegala bo leposlovje, publicistiko in kritiko. Prva številka je že v pripravi in bo izšla predvidoma konec junija.

ZDRUŽITEV UMETNIŠKIH AKADEMIJ V SRBIJI

Na seji Izvršnega sveta Srbije so sklenili, da bodo ustanovili po sprejetem osnutku zakona o umetniški akademiji skupno akademijo, ki jo bodo sestavljale dotdanje akademije za igralsko umetnost, za glasbo, za likovno in za uporabno umetnost. Ta skupna akademija bo skrbel za usklajevanje dela med temi visokimi umetniškimi šolami. Umetniška akademija bo samostojna ustanova univerzitetnega tipa, s lastnimi organi upravljanja, kakor pri univerzitetnih organih. Vprašanje razmerja Umetniške akademije kot celote in posameznih akademij v njenem sestavu rešuje načrt na isti način, kot so ti odnosi urejeni na univerzi.

D. Vresnik

MNENJA — KRITIKA — POLEMIKA

Montažna šola?

Spremenjena struktura prebivalstva, pribitek in osredotočenje v industrijskih centrih so marsikje povzročili šolsku težavo. Večina šolskih poslopij datira iz stare avstrijske monarhije, saj je bivša Jugoslavija zgradila zelo malo novih šolskih stavb. Primanjkljiv učilnic je bilo v nekaterih mestnih in industrijskih središčih čutili že pred vojno, še bolj pereč pa je postal v spremenjenih povojnih razmerah. Bazen pomanjkanja učnih prostorov, ki postaja iz leta v leto večje, je potrebna večina starih šolskih poslopij ustreznih preureditev.

KAKO RESITI PROBLEM

Sodobne šole si ne moremo misliti brez ustreznih učilnic, kabinetov in prostorov za telesno vzgojo. Zal pa nimamo opraviti le z modernizacijo šole, ampak predvsem s pomanjkanjem šolskih prostorov sploh. Stanje je marsikje tako kritično, da utegne vsako odlašanje roditi še hujše posledice. Ni moč zanikati, da na področju šolstva ni bilo marsikaj storjeno. Okrajni in občinski ljudski odbori si že vsa leta prizadevajo, da bi rešili ta vprašanje, vendar toliko sredstev ni bilo, da bi jih bilo moč rešiti naenkrat. Za šolska poslopija so po-

trebne velike investicije, saj si šolskega poslopija izpod nekaj sto milijonov sploh ne moremo predstavljati. Pomanjkanje šolskih poslopij in učnih prostorov seveda ni v vseh primerih tako kritično. Ponekod je celo dobro, saj so tudi primeri, ko šolske poslopije ni dovolj zasedeno. Nagle spremembe v prelivanju prebivalstva iz kraja v kraj neredko vplivajo tudi na potrebe in načrte za gradnjo šolskih poslopij.

POSTOPOMA EDINO REALNO

Materialnih težav šolstva seveda ne bo moč rešiti naenkrat, saj znašajo potrebe okrajev po več milijard, ki jih družba ne bo mogla odstopiti v krajšem roku. Zato nikakor ne bi smeli čakati, da bodo ta sredstva naenkrat na razpolago, ampak v okviru razpoložljivih možnosti in širših načrtov postopoma reševati to vprašanje. Tako mišljenje je v glavnem že prevladalo in je tudi edino realno. V tem smislu so na primer prosvetni delavci iz Pomurja predlagali, da bi bilo treba ustvariti ustrezne sklade pri občinskih in okrajnih ljudskih odborih, ki bi omogočali postopno urejevanje in gradnjo šolskih poslopij.

Predlog je dober, vendar je vprašanje, ciral, so v navzkrižju s sedanjo arhitekturo, obliko in načinom gradnje šolskih poslopij. Zato je zelo umesten dodatni predlog prosvetnih delavcev mariborskega okraja, ki poleg tega, da zahtevajo standardne vzorce šolskih stavb, menijo, da bi bilo potrebno tudi v temelju spremeniti način gradnje šolskih poslopij. Zavzema-jo se za montažne šole t. j. poslopija, ki bi jih bilo mogoče na podlagi utrjenih načrtov preurejati, povečevati ali zmanjševati, kakor pač narekuje potrebe. Razumljivo je, da bi poleg montažnih šol morali še vnaprej graditi masivnejše stavbe, zlasti v mestnih središčih. Montažna šola, ki bi bila vključena s sodobnimi načeli o gradnji šol, bi prišla prvenstveno v poštev na podeželju in v manjših središčih, kjer se pogoj najhitreje spreminja. Prehod na montažno šolo (pri kateri se ne izključuje trajni in negibljivi del šolske stavbe) bi po eni strani pomenil prehod na druge vrste gradbenega, verjetno cenejšega materiala, po drugi pa znatno štednjo s sredstvi v prihodnosti. Predlog vsekakor zasluži, da ga naši projektanti proučijo.

NACRTI — VELIKA TEŽAVA

Gradnja šolskih poslopij je otežkočena zaradi pomanjkanja načrtov. So primeri, ko so sredstva delno zagotovljena, del pa ni moč začeti, ker ni gradbenega načrta. Prosvetni delavci menijo, da bi bilo mogoče po pomanjkljivosti odpraviti, če bi arhitekti in projektivni biroji dokončno proučili to vprašanje in pripravili nekaj tipov šolskih poslopij, kar bi investitorjem znatno olajšalo delo. Verjetno je, da tako šablonsko in shematično projektiranje ne ustreza sodobnim načelom arhitekture, vsekakor pa bo treba najti neki kompromis.

KAKO PRILAGODITI NAČIN GRADNJE?

Pri izgradnji šolskih poslopij lahko opazimo v glavnem neko konservativnost. Naša šolska poslopija so večinoma zelo masivna, s klasičnim gradbenim materialom zidane stavbe, ki po svojem ustroju ne dovoljujejo prezidav in preureditev, ki jih izostreva narekuje poznejši razvoj. Gre tako za zmanjševanje kot za povečanje šolskih kapacitet. Nagle spremembe v naseljenosti, ki jih bo sodobni razvoj stalno poten-

Kriza v Franciji

Do krize vlade v Franciji ni prišlo zato, ker so nekateri krogi nasprotovali predlogu o zvišanju davkov, zlasti davka na dobiček. Kriza je znatno globlja in bolj zamotana. Ne gre za vprašanje 250 milijonov frankov prihrankov v proračunu, ki naj bi jih dosegli z zvišanjem davkov in taks, marveč za posledice dolgotrajne zgrešene politike, v kateri je nastajalo čedalje več splošne politične, zlasti pa izraz gospodarske krize, ki se je dolgo sistematično razvijala na razmeroma visoki ravni proizvodnje in prometa.

Za sedanjo gospodarsko krizo Francije je značilno naglo povečanje pramankljajev in mednarodnih plačilnih in v notranjih finančah. Velike motnje so nastale v francoskem gospodarstvu pod vplivom dolgotrajnih vojaških operacij v Alžiru in sušne pustolovščine. Oboje se dolgo pozira ogromno delovno silo in gmojne dolžne brane. Za nekatero je to seveda imenitna konjunktura, za francosko gospodarstvo v celoti pa velikanška škoda. Glavno vprašanje je v tem, ali se lahko Francija reši teh bremen, ki ogrožajo ravnovesje njenega gospodarstva.

Nekaj podatkov bo zadostovalo, da bomo osvetlili sedanje gospodarske razmere v Franciji. Lani so padle monetarne rezerve Francoske banke od 1,89 na 1,2 milijarde dolarjev, ali za 500 milijonov dolarjev oziroma za petih odstotkih. Letos 2. maja so se skrčile rezerve za nadaljnjih 300 milijonov dolarjev, torej na 900 milijonov dolarjev. Medtem je prišla tudi kratkoročna zadolženost pri Mednarodnem monetarnem skladu za 282,5 milijona dolarjev. Ta kredit Francija čedalje hitreje črpa. Do sredine aprila je porabila 150 milijonov dolarjev. Franciji grozi nevarnost, da ostane dobesedno brez deviz in zlata, kar bi povzročilo tako hudo krizo plačilne bilance, kakršne čedala še ni doživela. Sicer pa kriza že zdaj ni majhna.

Kako kritične čase preživlja francosko gospodarstvo, kaže tudi položaj Francije v Evropski plačilni uniji. Leta 1954/55 je imela v njej presežek v znesku 108,7 milijona dolarjev, na

sednje leto pa je postala dolžnik Unije s 183,2 milijona dolarjev. V drugem polletju lanskega leta je narasel njen pasivni saldo v Uniji na 108,3 milijona dolarjev. Od celotnega pasivnega sklada zveze je odpadlo v lanskem drugem polletju na dolgove Francije 50%. V letošnjem prvem polletju je dosegel pasivni saldo Francije 232,2 milijona dolarjev ali 55% vseh pasiv, zabeleženih na računih Zveze. Na koncu prvega četrtletja je bila Francija dolžna Evropski plačilni uniji 1267,2 milijona dolarjev, ali 82 milijonov dolarjev pod kvoto, do katere se lahko zadoži. Da ne bi zaradi tega nastala kriza v Uniji, so v njej določili za leto dni še nadaljnjih 200 milijonov dolarjev kreditov za Francijo.

Ne gre pa samo za krizo v mednarodnih plačilnih Francije. Mesečni pramankljaji njene trgovinske bilance znašajo letos nad 50 milijard frankov. Uvoz Francije je še zmerom velik. Proračun za letošnje leto je predvideval pramankljaj v znesku 1000 milijard frankov. Vsteti so bili izdatki za operacije v Alžiru, (360 milijard frankov ali nad 80% vseh proračunskih izdatkov). Izdatki za vojno v Alžiru pa so narasli še za 18 milijard. Lani jeseni je vrglo notranje posojilo Franciji 310 milijard frankov. Državi je preostalo samo še, da se zadoži pri Narodni banki. Toda že leta 1953 je zadela zadolženost pri Narodni banki na velike težave. Država se je morala zavezati, da bo do konca lanskega leta plačala dolg v znesku 268 milijard frankov.

Ti podatki kažejo, kako velike so gospodarske težave Francije. Samo sušna pustolovščina jo je veljala 150 milijonov dolarjev. Razen tega pa je francosko gospodarstvo izgubilo težke milijone, ker francoske ladje še zmerom ne plovejo po Sueskem prekopu. Ko »Financial Times« obravnava gospodarski položaj Francije, poudarja možnost devalvacije franka. V težavah bolj radikalnega zmanjšanja plačilne pramankljaja vidi realne pogoje za začetek dotedajne krize. V nasprotju s primerom kronične krize plačilne bilance povzročila še večjo nestabilnost franka.

Andrej Gromiko o mednarodnem položaju

Budimpešta, 28. maja (Tanjug). Gromiko je pred svojim odhodom iz Budimpešte izjavil sodelavcu »Esti Hirlapa«, da se je mednarodni položaj od oktobra, ko je bil izredno težaven, zelo popravil, da pa bo treba še veliko dela, da bi odpravili nevarnost vojne. Najvažnejša naloga socialističnih dežel je zdaj, da se še bolj zblížajo in okrepijo svoje stike. Na ohranitev miru niso zainteresirane samo socialistične dežele, marveč vsi narodi na svetu. »Posamezni zahodni krogi so drugačnega mnenja in napredno človeštvo jih mora prisiliti, da bodo upoštevali voljo narodov.« Sovjetska zveza si je prizadevala in si tudi zdaj prizadeva, kolikor je v njeni moči, da bi se zboljšali odnosi med ZDA in SZ, toda nadaljnji napredek v tem oziru je v celoti odvisen od Amerike.

Tudi javnost ZDA

proti poskusnim eksplozijam jedrskih bomb

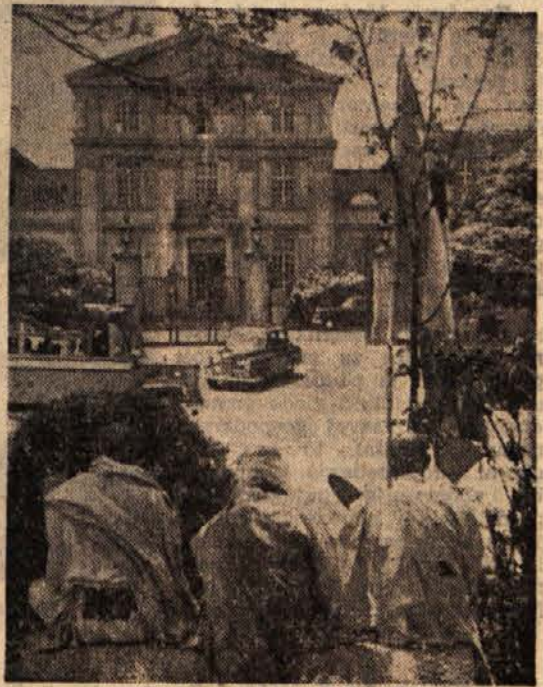
New York, 28. maja (Tanjug). Vzpredno s ponovno odgoditvijo poskusov z atomskim orožjem v Nevadi zaradi neugodnega vremena naraščajo v ameriški javnosti dvomi o zatrtjevanju zvezne Komisije za atomsko energijo, da žarčenje, ki nastane ob eksplozijah, človeškemu organizmu ni nevarno. Najbolj dokumentirane dvome je izrazila revija »Reporter«, ki trdi, da je Komisija za jedrsko energijo javnosti namenoma prikrila več važnih podatkov. Tako je bilo leta 1953 med poskusi v Nevadi 5000 ljudi v nekem mestu v Utahu podvrženo po obsegu tisočkrat hušjemu žarčenju, kakor mu sme biti

podvrženo osebe, ki sodeluje pri poskusih. V Nevadi je od žarčenja poginilo več tisoč ovc. Nekateri zdravniki trdijo, da je v tej državi zaradi močnejšega žarčenja umrl celo neki otrok.

Ceprav teh podatkov ne tolmačijo kot končni dokaz, kako velika je nevarnost žarčenja, mnogi časniki še z večjim podudarkom zahtevajo, naj bi to vprašanje čimprej v celoti proučili. »Washington Post« piše, da vzbujajo največ skrbi to, da Komisija za jedrsko energijo ne priznati večje nevarnosti žarčenja.

Prva letošnja jedrska eksplozija

Nevada, 28. maja (Reuter). Danes so preizkusili prvo jedrsko bombo v vrsti napovedanih ameriških poskusnih eksplozij. Bomba, ki je eksplodirala danes, je imela rušilno moč 10 kiloton trinitrotoluena.

Val protestov in demonstracij proti poskusnim eksplozijam jedrskih bomb se na Japonskem zdržema nadaljuje. Tako so te dni organizirali pred britanskim veleposlaništvom tudi posebne »stavke«, v katerih ljudje v znamenje protesta po cele ure posedajo po tleh okrog poslopja.

Še vedno občja izmenjava misli

v ožjem odboru razorožitvene komisije OZN

London, 28. maja (Reuter — USIS). Na današnji seji ožjega odbora razorožitvene komisije OZN so izmenjali splošna gledišča, vtem ko bodo jutri začeli podrobno obravnavati posamezna vprašanja.

Ameriški delegat Stassen je znova pojasnil mnenje ameriške vlade, da bi morale v odboru včlanjene dežele doseči vsaj omejen sporazum kot prvi korak na poti do zmanjšanja vojaške zmogljivosti na svetu. Poudaril je, da

bo moral odbor urediti še vrsto težavnih vprašanj in da delo ožjega odbora ne bi smelo sloneti na skupnih koristih zgolj pet dežel, marveč tudi drugih držav, da bi dosegli trajni mir.

Sovjetski delegat Zorin je izjavil, da je njegova vlada pripravljena privoliti tudi v omejeni sporazum o razorožitvi.

Preden se je začela današnja seja, je imel Stassen poseben sestanek z zahodnimi delegati Allanom Noblom, Julesom Mochom in Davidom Johnsonom. Sestal se je tudi s Kristo Menonom, ki se je na poti v New York ustavil v Londonu. Kakor pravijo, se bo Stassen sestel tudi s sovjetskim delegatom Zorinom, da bi mu še pred nadaljnjo razpravo v ožjem odboru pojasnil nove ameriške načrte.

Nova vlada na Finskem

Helsinki, 28. maja (Reuter). — Voditelj agrarne stranke Suksilainen, ki je bil v bivših vladah finančni in notranji minister, je sestavil novo finsko vlado. V njej je sedem prvakov agrarne stranke, po trije predstavniki švedske in finske ljudske stranke in en predstavnik stranke neodvisnih.

nja ali vsaj možnosti, da bi lahko nevarnost nastala. »Christian Sciences Monitor« pa opozarja vlado, da je že skrajni čas, da komisija uvidi, da izvenblokovski narodi s čedalje večjim podudarkom izražajo mnenje, da samo trmoglavja vztrajanje zahodnih držav onemogoča prepoved poskusov z atomskim orožjem, ki po mnenju milijonov ljudi zadržujejo ozračje in hrano.

Za spremembe splošnega razpoloženja v ZDA je značilna anketa znanega Gallupovega zavoda, ki se ukvarja s proučevanjem javnega mnenja. Anketa kaže, da se je nad 60% odraslih v ZDA izreklo za opustitev poskusov z atomskim orožjem. Pred dobrim letom se je izreklo za to samo 24% odraslih Američanov. Gallupov zavod tolmariči to spremembo s čedalje večjim odporom svetovne javnosti proti atomskim poskusom in strahom pred vojno v neposredni prihodnosti.

Sirska pritožba proti Izraelu

New York, 28. maja (AP). Varnostni svet je danes popoldne nadaljeval razpravo o sirski pritožbi proti Izraelu zaradi gradnje mostu ob Hulslem jezeru. Pritožba se glasi, da gradnja ta most v demilitarizirani coni in v vojaške namene.

Iraški delegat Musa Al Sabandar je bil prvi govornik na današnji seji in je podprl sirske pritožbo. Dejal je, da bo moč ta most uporabljati tudi v vojaške namene, tako da bi Izrael z njim dosegel vojaško prednost in bi se zrušilo sedanje vojaško ravnovesje v tem delu sveta. Varnostni svet naj obsodi stališče izraelske vlade.

Britanski delegat Pearson Dickson pa se je izrekel proti sirske pritožbi. Razvoj položaja v demilitarizirani coni nadzorujejo predstavniki OZN. Razen tega pa pogodba o premirju v Palestini po njegovem s tem ni bila kršena.

PO PET KANDIDATOV ZA VSAK POSLANSKI MANDAT DEZELE

VOLITVE BREZ STRANK

Toda vsi so edini o pozivi nevtraln, neodvisni politiki dežele in o nepovrnjivosti starega izkoriščevalskega režima

Kairo, konec maja. Volilna kampanja je v vsem Egiptu v polnem razmahu. Živahnost je v zlasti v večjih mestih. Kairske ulice so že peštre. Povsod vise transparenti z velikimi napisi: »Glasujte za...« Po zidovih so nalepljene slike kandidatov. Slike nekaterih kandidatov so celo na školih zgalile. Kandidatov za 350 mest v parlamentu je že zdaj nad 1700, vpisovan je pa še ni zaključeno. Nekateri nakažejo na zadnji dan 28. maja, ko bodo prijavili kandidature. Če računamo po številu ljudi, ki so zaprosili za dokumente, da bi kandidirali, bo naraslo število kandidatov na kakih 3000. V nekaterih volilnih enotah imajo po 5, 10 ali še več kandidatov. Enote z enim kandidatom so zelo redke.

Vsi ministri, ki kandidirajo v enotah v Kairu, imajo protikandidate. Guverner je slovese pokrajine osvojitve, bivši major Magdi Hasanin, ima 11 protikandidatov in ni izključeno, da jih bo imel še več. Jasno je, da je v tako ostri konkurenci dobro organizirana volilna kampanja zelo važna. To pa terja mnogo časa in denarja. Oblasli si prizadevajo, da ne bi prišlo do podkupovanja volivcev. Med kandidati je precej trgovcev, industrijcev, članov upravnih odborov delniških družb itd.

Volivci se seveda zanimajo tudi za programe kandidatov. Ker stranke in organizacije ne grejo kot take na volivce, marveč samo posamezni kandidati, so tudi programi individualni. Spričo tolikšnega števila kandidatov je zelo težko določiti program. Eno pa drži, da namreč vsak kandidat na

torišču zunanje politike predlaga in obeta, da se bo boril za pozitivni nevtiralizem. V tem se vsi strinjajo. Prav tako se strinjajo v vprašanju obrambe narodne neodvisnosti. V notranji politiki nihče ne nasprotuje načrtom vlade. Eden najbogatejših trgovcev je predlagal čisto socialistični program. To je napotilo nekatero časnike, da so opozorili volivce, naj ne nasledajo demagogom in dvomljivim obljubam.

A. H. Heghimedim je mlad kmet z Dake. Čeden, zdrav, zna tudi brati in pisati, kar je pogoj za slehernega kandidata. V vasi ga imajo vsi radi, on pa ima rad sedanjo vlado in Naserja. Ahmed ima komaj poldrugi hektar zemlje in kravico. Pred volitvami je kravico prodal, zbral 50 funtov in prijavil svojo kandidaturo. Meni namreč, da mora biti član parlamenta, češ pa naj pride tudi kmet med poslanca svojega programa nima. Mož ne ve, kaj je »objektivna nevtralnost«, pač pa dobro pozna Naserja.

Med kandidati je zelo malo žensk. Imed doslej vpisanih 1700 je žensk samo 11 in še tem ne kaže kaj prida, da bi bile izvoljene. Tudi v volilne imenike je vpisanih razmeroma malo žensk, zlasti v obmejnih krajih. Ženske imajo volilno pravico, nikjer pa ni rečeno, da bi morale glasovati. Nad 18 let stari moški pa so dolžni glasovati.

Ljudje se seveda zanimajo za vprašanje, kakšen bo parlament. Vsi se strinjajo v tem, da je treba izvoliti dobre patriote, ki bodo z dejanji dokazali, da delajo za neodvisnost in blaginjo svojega naroda. Med poslanci bodo nedvomno tudi bivši oficirji

ali advokati, trgovci, industrijci, pisatelji in novinarji. Ko so Haleda Mohamedina, bivšega oficirja, zdaj direktorja in glavnega urednika leve usmerjenega večernika »Al-Mesa« vprašali, kaj misli o sestavi bodočega parlamenta, je odgovoril: »V njem bodo socialisti in predstavniki skrajne desnice, toda v bistvu bo imel parlament barvo levega centra.«

Falk Dizdarević

REORGANIZACIJA GOSPODARSKE UPRAVE V SZ

Tudi v republikah

urejajo pristojnost in območja novih okrožnih gospodarskih svetov

Moskva, 28. maja (Tanjug). V Moskvi se je davi začelo zasedanje Vrhovnega sovjeta RSFSR, na katerem proučujejo reorganizacijo upravljanja v industriji in gradbeništvu v Rusiji. Predsednik vlade RSFSR Jasnov je v svojem govoru napovedal, da bodo v republikah ustanovili 70 namesto sedemdesetih 68 okrožnih gospodarskih svetov. Uredili bodo tudi vprašanje republiških ministrstev, ki ostanejo in morebitnih novih. Predsednik vlade je nadalje izjavil, da bodo krajevnim oblastem izročili v upravo 3400 podjetij, v katerih je zaposlenih kakih 400.000 delavcev. V razpravo je danes poseglo že več poslancev, ki so govorili o potrebi po tesnem sodelovanju med podjetji pod krajevno upravo in podjetji, ki bodo zanje pristojni novi gospodarski sveti.

Te dni bo zasedel tudi Vrhovni sovjet Uzbekistana. Tudi na zasedanju bodo sprejeli zakon o novih gospodarskih svetih. V Uzbekistanu bodo štirje namesto sedemih, kakor jih je določil Vrhovni sovjet ZSSR.

Končno se je začelo tudi za-

sedanje Vrhovnega sovjeta Beloruske republike in za prihodnje dni so sklicani še vrhovni sovjeti Ukrajinske in ostalih republik.

Moskovski časniki, ki poročajo o ukrepih po zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR v zvezi z reorganizacijo upravljanja podjetij, opozarjajo, da na zasedanju Vrhovnega sovjeta ZSSR ni bilo moč urediti vrste konkretnih vprašanj v zvezi z novimi vodstvi gospodarstva v zveznih republikah. To velja predvsem glede števila in območja novih gospodarskih svetov, glede potrebe po nadaljnjem delovanju nekaterih ministrstev, ustanovitve novih itd. Časniki tudi poudarjajo, da sta vloga in važnost republik in republiških svetov spričo vprašanj, ki jih je treba urediti, znatno narasla.

»Komunist«, glasilo CK KP SZ poudarja v članku o vlogi novih Gospodarskih svetov, da se bodo morali v svojem delu ogibati predvsem birokratizmu. To lahko dosežejo »samo, če se bodo v svojem delu naslanjali na ugotovitve kontrolorjev in na njihove izkušnje.«

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA
MAKARTIJEVSKA POLICIJA
London, 28. maja (Reuter). Laburistična poslanka Barbara Castle je v spodnji zbornici kritizirala ravnanje varnostnih organov, ki povzročajo ljudem s svojimi tajnimi poročili o britanskih državljanih mnogo neveselosti. Mnogo Britancev, ki bi radi potovali po opravkih in druge dežele Britanske skupnosti, ne morejo dobiti dovoljenja za to zaradi neugodnih političnih poročil o njih. Posamezni oddelki britanske varnostne službe ne prestanjo preverjati ljudi, prek svojih tajnih zaupnikov pa vohunijo za britanskimi državljani v ustanovah, tovarnah, na univerzah, in sindikatih in raznih združenjih.

bo obisk prispeval h krepitvi prijateljskih stikov med parlamentoma in narodi obeh dežel.

JAPONSKA
BOJI PROTI JEDRSKIM EKSPLOZIJAM
Tokio, 28. maja. (AP). Svet za boj proti poskusom z jedrskimi bombami bo poslal v Veliko Britanijo, ZDA in Sovjetsko zvezo delegacije, v katerih bodo predstavniki političnih strank, sindikatov, znanstvenikov, študentskih in ženskih združenj ter verskih organizacij. Delegacije bodo odpotovale iz Tokia sredi prihodnjega meseca.

ARSJA STEFANOVIĆ
PISMO IZ AVSTRALIJE
(Nadaljevanje in konec)
Ali bi lahko kaj očitali tako dobro zasnovanemu načrtu pridobitnikov Viktorije? Da, očitke je prišel od ameriškega pridobitnika avstralskega poredka Alfreda Daffoa, predsednika filmske družbe »Universal«. Avstralski poslovni ljudje naj bi potrošili v ZDA milijon funtov letno za reklamo svojih gospodarskih poslov, je rekel.

POLJSKA

VABILO IZ LONDONA
Varšava, 28. maja. Britanski parlament je povabil delegacijo poljskega Sejma v Veliko Britanijo na obisk. Vabilo, ki ga je maršal poljskega Sejma, Wiczechu, izročil britanski veleposlanik v Varšavi, izraža upanje, da

ARSJA STEFANOVIĆ

PISMO IZ AVSTRALIJE

(Nadaljevanje in konec)

Adenauerjevi razgovori v Washingtonu
Washington, 28. maja. (AFP). Danes popoldne sta imela kancler Adenauer in ameriški zunanji minister Dulles v ministrstvu tretji in zadnji razgovor.

V Predstavniskem domu je Adenauer sinoči izjavil, da njegova dežela s simpatijo in pozornostjo spremlja napore ameriške vlade, da bi s splošno in kontrolirano razorožitvijo zmanjšali nevarnost vojne. Izrazil je prepričanje, da bodo prizadevanja, da bi odpravili vzroke napetosti na svetu, napočed zagotovila človeštvu varnost.

V Zahodni Nemčiji »nihče ne misli na to, da bi uporabili vojaško silo« v kakršnekoli namene, vstevilni združitev Nemčije, ki si jo Nemci tolikanj želijo.

ARSJA STEFANOVIĆ

PISMO IZ AVSTRALIJE

(Nadaljevanje in konec)

ga blaga na avstralskih tleh — s pomočjo ameriškega kapitala.

Misija, ki se zdaj mudi v ZDA je nameravala poslati v London nekoga, ki bi lahko opozoril britanske gospodarske kroge na privlačnost investiranja kapitala v Avstraliji. Londonski predstavnik jim je namignil, naj bi bila to miss države Viktorije. Tako se je znašel odbor za pospeševanje gospodarstva v Viktoriji pred novim problemom: treba je bilo najti dekle, »ki bi bila lepitica, inteligentna, sposobna govoriti z britanskimi denarnimi mogotci in ki bi dobro poznala socialno sestavo Avstralije.«

»Miss izrednih sposobnosti« bo imela nedvomno težaven posel. Gospodarske vezi med Avstralijo in Britanijo se od leta do leta bolj rahljajo. Konec februarja sta državi sklenili novo trgovsko pogodbo (doslej je veljala pogodba iz leta 1932, sklenjena v Ottawi). Z njo je dobila Avstralija v zunanji trgovini bolj proste roke. V prvi polovici letošnjega poslovnega leta Omenjajo tudi že ustanovitev azijsko-pa-

AVSTRALIJA POZABLJA

na »Old Week« in se navzema »ameriškega duha«

je sodelovala Britanija v avstralskem izvozu samo s 30,1%. Lani v istem obdobju je kupila še 35% avstralskega izvoznega blaga. Prejšnja leta je znašal ta odstotek celo nad 48%. V izvozu avstralske volne se Japonska čedalje bolj pojavlja kot kucec približno enakih količin kakor Velika Britanija. V prvih sedmih mesecih letošnjega finančnega leta (do 31. januarja) je kupila Velika Britanija malone za 56 milijonov funtov volne. Japonska pa za 45.

efiškega gospodarskega bloka z Avstralijo kot prevladujočo silo. Avstralski gospodarski krogi pravijo, da so takšni bloki na svetu, kakor je n. pr. blok Severna Amerika-Južna Amerika, ZSSR-vzhodnoevropske dežele in zahodnoevropski gospodarski blok. Zakaj tudi mi ne bi imeli svojega? se vprašujejo predstavniki mladega ekspanzivnega kapitala Avstralije.

Avstralske gospodarske možnosti so neoporne ogromne. Vendar pa se moramo, kadar gre za bližnjo prihodnost, vprašati, ali ni tak optimizem pretiran? Pri vsej samohvali in daljnosežnejših načrtih kaže, da tudi predstavniki avstralskega kapitala mislijo na Japonsko. Pesem bobnov po melbournskih ulicah in korakanje ameriških mornarjev ne obuja samo spominov na minulo nevarnost japonske invazije pred 15 leti. To spominja tudi na bližnje gospodarske bitke na širšem azijsko-avstralskem področju. Nevarnost invazije obnovljenega japonskega kapitala v zasnovanem azijsko-pacifiškem bloku je čedalje očitnejša. Ali bodo ZDA tokrat pomagale Avstraliji, da bo premagala nevarnosti nove japonske invazije, zdaj gospodarskega značaja?

Veliki admirali industrije in trgovine po solidnih strateških in taktičnih priporočilih vedno bolj zahtevajo pomoč z one strani Pacifika.

GOSPODARSKI ADMIRALI ZAHTEVAJO POMOČ
Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobrih 317 milijonov dolarjev. Dosedanji uspehi in velike, še neizkoriščene možnosti vzbujajo mnogo upanja. Seveda pa tudi veljaje skomine, Avstralski gospodarski krogi mnogo pričakujejo od prihodnjih desetih let. Tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj ugodno presoja bližnjo prihodnost avstralskega gospodarstva. V zadnjih letih je posodila Avstraliji dobri

PREMOG, VODA, NAFTA kot viri energije

Izjava predsednika Jugoslovanskega nacionalnega odbora Svetovne konference za energijo inž. Milicevića

Od 5. do 11. junija bo v Beogradu pod pokroviteljstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tovariša Edvarda Kardelja XI. posebni sestanek Svetovne konference za energijo. Na njem bodo razpravljali o pomenu energije za razvoj gospodarsko nerazvitih dežel.

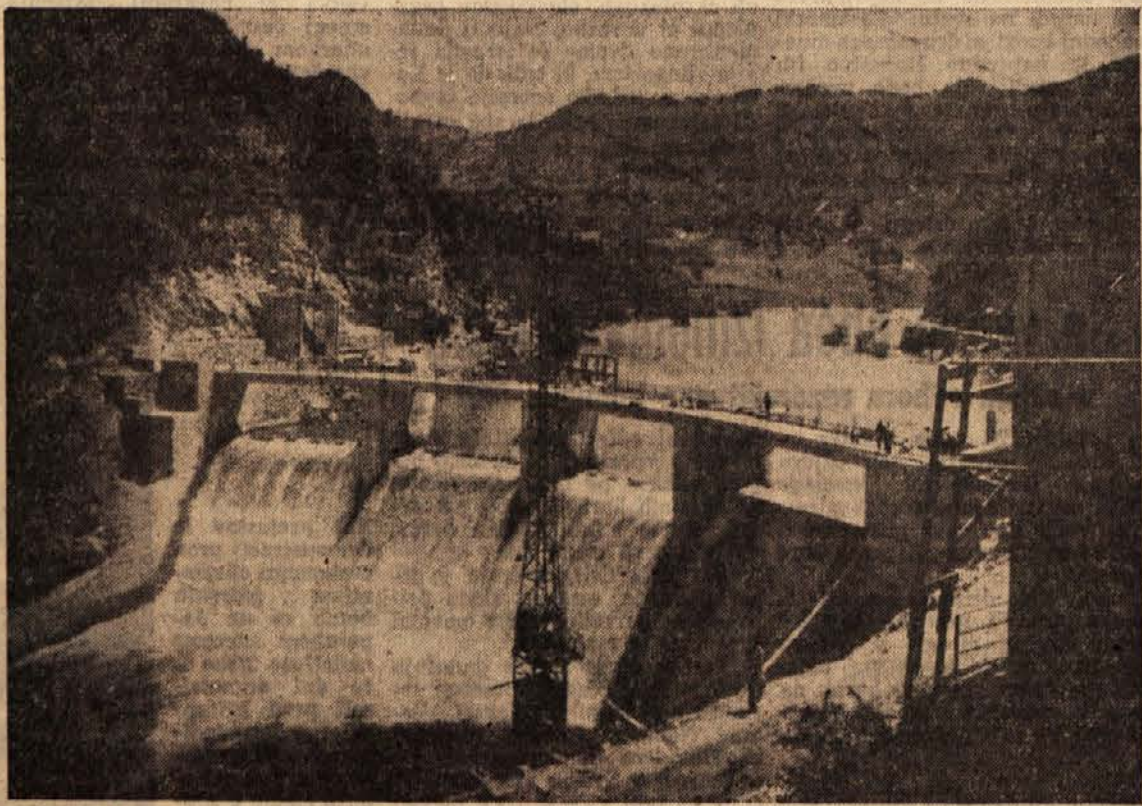
V tej zvezi je dopisnik »Ljudske pravice« v Beogradu zaprosil podpredsednika Svetovne konference za energijo in predsednika Jugoslovanskega nacionalnega odbora SKE inž. Cedomila Milicevića, naj pove kaj o pomenu tega zasedanja.

POMEN KONFERENCE

Zasedanja Mednarodne konference za energijo, je rekel Milicević, so pregledi izkušenj, misli in prakse najboljših strokovnjakov na posameznih področjih človeške dejavnosti. Ta zasedanja pomenijo tudi spodbudo za nove napore in uspehe. Zborovanja strokovnjakov bogatijo znanje in omogočajo koristno izmenjavo gledišč. V tem je pomen tudi beograjskega zasedanja Svetovne konference za energijo.

Sedanje zasedanje se od prejšnjih posebnih sestankov Svetovne konference za energijo loči po tem, da je poudarek na gospodarskih vidikih glede pomena energije za razvoj gospodarsko nerazvitih dežel, to se pravi glavni temi zasedanja. Upamo, da bo zborovanje najuglednejših predstavnikov s področja energije na svetu jasneje pokazalo pot in bolj osvetlilo to vprašanje, eno najvažnejših sodobnih vprašanj. Ne smemo prezreti, da je energija

eden glavnih činiteljev za gospodarski razvoj katerekoli dežele in da imajo zdaj, glede na vsa vprašanja, na katera so zadevali med pripravami. Tem namorom kakor tudi pomoči in raz-

Jez hidrocentrale Jajce II.

aktualnost problema nerazvitih dežel, urejanje tega vprašanja in mednarodni odgovori na tem področju še večji pomen. Prav s tega zorišča gledano je vloga beograjskega zasedanja nedvomno tako po številu udeležencev zasedanja kakor tudi po kvaliteti pripravljenih referatov.

SESTANEK ZNANIH STROKOVNJAKOV

Jugoslovanski nacionalni odbor SKE si je prizadeval doseči, da bi prišli v Beograd najbolj znani strokovnjaki za energijo. Zanimanje za to zasedanje je veliko, tako da se bodo njegovega dela udeležili ljudje z vseh celin, kar je nenavadno pomembno za razprave na zasedanju, kakor tudi za uspeh zasedanja v celoti. Temu v prid govori tudi veliko število napisanih referatov (več kot 200), zlasti pa njihova dosegana kvaliteta. Čeprav so referati že dotiskani, prejema Jugoslovanski nacionalni odbor, organizator zasedanja, še zmeraj prijave in sporočila delegacij, da bodo prinesle s seboj še nekatere referate in koreferate.

Priprave za beograjsko zasedanje so terjale od članov Nacionalnega odbora in Organizacijskega odbora veliko naporov. Zdej je prvokrat, da je v Jugoslaviji takšen sestanek. Število tujih delegatov je veliko, referati so tiskani v štirih jezikih: angleščini, francoščini, nemščini in ruščini, za tisk so porabili okrog 15 ton papirja, potek zasedanja pa bodo hkrati prevajali v štiri delovne jezike po najodobnejšem radijskem sistemu. Doselej v naši državi še ni bilo nobene konference, ki bi imela podoben obseg. Naši ljudje so si morali izredno prizadevati, da bi uredili

zumevanju naših najvišjih oblasti je pripisati, da je bilo moč vse to pravočasno urediti.

Na koncu bi rad izrazil upanje in željo v uspeh beograjskega zasedanja, ki bo prispevalo k razvoju energetike na svetu in mednarodnemu sodelovanju na tem področju.

N. K.

ANALIZA TRGOVINSKE ZBORNICE ZA OKRAJ LJUBLJANA

Kako izboljšati organizacijo preskrbe z mesom

Trgovinska zbornica za okraj Ljubljana je pripravila obsežno analizo sedanjega stanja preskrbe prebivalstva Ljubljane z mesom in mesnimi izdelki s predlogi za izboljšanje te preskrbe. Analiza navaja obilo podatkov o organizaciji odkupa živine, o preskrbi z mesom in o finančnem poslovanju podjetij, kakor tudi o gibanju potrošnje s primerjalnimi kalkulacijami cen. Med drugim ugotavlja, da opazamo znatne razlike med odkupno in prodajno ceno, saj se pri kalkulaciji cene mesa na odkupno ceno goveje živine dodaja še 100 do 120%, pri prašičih normalno dodajajo na odkupno ceno 60 do 70%.

Vzroke normalnih razponov je iskati v deloma slabi interni organizaciji nekaterih podjetij za promet z mesom, pa tudi v prevelikem odstotku priznanega kmeta v maloprodaji mesa. Precej vpliva na cene imajo tudi kmetijske zadruge, ki si zaračunavajo maržo celo v primerih, ko podjetje kupi živino od kmeta na svojem sedlu. Kalkulacije kažejo, da nekatera podjetja ne ravnavajo pravilno z odkupljeno živino, ki včasih čaka v hlevih klavnice tudi po 14 dni, pri tem pa izgublja na teži, ker se pravilno ne krmi. Zato bi bilo treba potrebe trga vskladiti z odkupom na terenu.

REORGANIZACIJA MESARSKIH PODJETIJ

Referat prihaja do zaključka, da je treba še naprej odpravljati nepravilnosti pri odkupu živine in nuditi pomoč zadrugam, da bodo zajele vse presežke ter pospeševati organizacijo živinskih sejmov in zadržnih dogovorov, na katerih bi podjetja odkupovala živino neposredno od proizvajalca. Razen tega je treba razširiti preskrbo z ribami, divjadjo in perutnino in tako doseči večjo pestrost prehrane.

Na temelju analize prihaja referat do zaključka, da je treba izvesti reorganizacijo mesarskih podjetij, da bi imel detajlist proste roke pri nabavi blaga, se pravi, če ne bi dobil blaga po ugodni ceni pri ljubljanskih grosistih, bi izkoristil možnost nabave drugje. Ločitev nadrobne prodaje mesa od mesarskih podjetij, bi pripomogla tudi k zboljšanju kakovosti mesa. Detajlist, ki bi imel proste roke pri nabavi mesa, bi izkoristil grosistična podjetja, da bi pri odkupu živine bolj pazila na kvaliteto in odkupne cene. Manjše mesnice v obrobni predelih mesta, ki nimajo večjega prometa, bi kazalo pavšalirati. V grosistično dejavnost naj bi se vključila tudi Gospodarska poslovna zveza, ki bi nudila blago ljubljanski klavnici.

PET VARIANT ZA REORGANIZACIJO

Referat vsebuje pet variant za reorganizacijo trgovske mreže za prodajo mesa, sestavljenih na temelju posvetovanja z nekaterimi podjetji in ljubljansko klavnico. Po prvi varianti naj bi imeli tri izključno grosistična podjetja, ki bi se ukvarjala tudi s predelavo mesa, prodajalnica mesa naj bi se osvojila kot samostojna detajlistična podjetja za prodajo mesa ali kot mesnice s pavšalnim obračunom. 64 poslovalnic, ki imajo letni promet od 10 do 30 milijonov din, naj bi prišlo v sestav detajlističnih podjetij za prodajo mesa ali pa bi postale samostojne trgovine. Manjše poslovalnice bi prešle na pavšalni obračun, nerenntabilne pa bi kazalo ukiniti.

Po drugi varianti bi bili v Ljubljani dovolj dve grosistični podjetji (Tovarna mesnih izdelkov in Tovarna mesnih konserv Vič), ki bi jih kazalo sodobno urediti. Kot razlog se navaja tudi okolnost, da danes v nekaterih podjetjih stroji niso niti popolnoma izkoriščeni. Detajlistično mrežo pa bi reorganizirali enako, kakor po prvi varianti.

Po tretji varianti naj bi se izdvojile iz prodajalne s prometom nad 30 milijonov din letno, ki bi jih bilo treba urediti na najmodernejši način in bi prodajale meso po sodobnih načelih po željah potrošnikov, kar bi prisililo ostale prodajalce k postopnemu zboljšanju opreme in k spremembi načina prodaje.

Četrto varianto zastopa komisija za proučevanje cen mesa pri Obli Ljubljana Center. Po tem predlogu naj bi se iz obstoječih podjetij »Mesnice in »Mesar« ustanovile eno proizvajalno podjetje, poslovalnice pa naj bi prevzeli dve detajlistični podjetji. Ostala tri podjetja bi poslovala kakor doslej. Detajlistična prodajna mreža bi lahko nabavljala meso tudi pri zunanjih podjetjih. Ta reorganizacija je mišljena kot prva faza, ki bi ji pezneje sledila odcepitev predelovalne obrti in grosiranja od nadrobne prodaje.

Poslednja peta varianta pa predvideva dve grosistični podjetji, in sicer novo klavnico v Založu in staro ljubljansko klavnico, ki naj bi postala podjetje za klanje živine in predelavo mesa. Obe podjetji bi kiali tudi za izvoz in bi morali biti najmoderneje opremljeni. Odpadla bi vsa manjša mesarska podjetja v bližnji okolici Ljubljane, razen v Kamniku, Ljutju, Šiški in notranjskih občinah. Detajlistična prodajna mreža pa bi se vedela tudi v tem primeru osamosvojila.

Kakšno bo poletje?

V prvi polovici junija in julija mnogo dežja — Kaj pravi beograjski meteorolog Boris Koljićki o letošnjem vremenu

Vremenske razmere v bližnjem poletju so za kmetijstvo ugodne, tako da bi lahko o letošnjem poletju rekli, da je izrazito »kmetijsko«, se pravi, da bomo imeli dovolj, mestoma pa tudi mnogo padavin z dokaj enakomerno razporeditvijo. Iz izkušenj mnogih prejšnjih podobnih letin lahko sklepamo, da vreme pozimi in spomladi jasno kaže na analogijo vremena tudi v letošnjem poletju. Skoraj vsa pretekla leta, ko je bila prva polovica pomladi suha, je bilo navadno v poznejših mesecih, ko je v drugi polovici pomladi in vse poletje, mnogo ali dovolj padavin, kar je za kmetijstvo najbolj važno.

Po navadi imamo po milerjših zimah poleti dovolj padavin, po hladni zimi pa pritisne hujša vročina. Prav tako nastajajo po hladnejših zimah zaradi taljenja snega mečvirja, tako da zemljo težko obdelujemo ali pa jo obdelujemo precej pozno, kakor n. pr. lani.

Takšno poletje, po mili zimi, imamo kratkotrajno vročino, vmes pa mnogo padavin. Dosedanji vremenski razvoj jasno kaže, da se bo takšno vreme nadaljevalo tudi poleti. Zlasti mnogo padavin v obliki popoldanskih ploh s hladnejšim vremenom bomo imeli vse do prve polovice junija. Nekaj podobnega bo tudi

v prvi polovici julija. V drugi polovici junija kakor tudi julija pa lahko pričakujemo kratkotrajno vročino in nekoliko bolj suho vreme. Mesec avgust bo, kar se tiče legepa vremena, bolj izenačen in umirjen. Bodo pa plohe tudi avgusta, čeprav bolj redko.

Septembra se bo vreme v glavnem ustalilo. Pričakovati je relativno malo padavin in več sončnih dni oziroma toplejše vreme.

Kmetovalce zanima, ali se je v tem poletju bati toče. Nedvomno bo padala toča, zlasti v prvi polovici junija pa tudi v prvi polovici julija, ko pričakujemo močnejše plohe, kajti toča je posledica velike razlike v temperaturi, ko nastajajo nevihtni oblaki. To se pravi, da tedaj, kadar ni hude vročine, tudi toče ni. Skratka, kadar nastajajo velike razlike v temperaturi, navadno tedaj, ko se menjata topli in hladni zračni tok, lahko računamo s krajevnimi nevihtami in popoldanskimi plohami.

Takšno vreme, kakor je letos, povzroča neprimerno manj škoče kakor pa suha leta, je poudaril Boris Koljićki. Leta 1949, 1951, 1953 in 1955 so bila vsa plodna, oziroma povprečni donos je bil v primerjavi z leti suše boljši.

N. K.

Odobrena so nova posojila

Jugoslovanske investicijske banke

Na IX. seji upravnega odbora Jugoslovanske investicijske banke, ki je bila 25. maja, so sprejeli predlog sklepa o pogojih in načinu odobravanja investicijskih posojil brez natečaja za investicijske objekte, ki ugodno vplivajo na plačilno bilanco.

Za dograditev objektov, ki so jih začeli graditi, so odobrili posojila tovarni cementa »Giulio Revelante« iz Pulja v znesku 75.520.000 dinarjev in tovarni cementa »Partizan« iz Kaštel-Sućurca v znesku 60.877.000 din.

Za rekonstrukcije so odobrili posojila industriji bombažnega prediva »Kosovka« iz Pristine v znesku 44.140.000 dinarjev, tekstilni industriji »Preslica« iz Livna (17.168.000 dinarjev), tovarni volnenih tkanin »Jedinstvo« iz Grdelice 120.234.000 dinarjev, mlazarski industriji »Todor Dukin« iz Beograda 58.589.000 dinarjev in horgoški industriji paprike »Vitamin« iz Horgoša 57.832.000 dinarjev.

Za proizvodnjo gradbenih potrebščin so odobrili posojila Ljubljanski opekarni, industriji

opeke in strešnikov »Napredak« iz Bečeja, Lendavski opekarni, industriji izdelavi lahkih gradbenih plošč »Izolit« iz Zagreba, industriji gradbenega in okrasnega kamna »Grant« iz Zagreba, brežiški opekarni in opekarni »Cervolje-Borut« iz Cerovelj.

Na področju kmetijstva so odobrili 8 posojil raznim vodnim skupnostim in kmetijskim zadrugam. Zavrjnena je bila prošnja Okrajnega ljudskega odbora Celje, ker gre za regulacijska dela, ki jih ni moč financirati iz sredstev splošnega investicijskega sklada.

Na seji upravnega odbora so govorili tudi o vprašanjih uporabljenosti investicij v kmetijstvu. Ugotovili so, da gre za velika vprašanja, med drugim, da sestavljajo projektne organizacije slabe programe, kar znatno zavračuje odobravanje in izkoriščanje investicijskih sredstev. Nadalje, da nekatera investicijska dela pri melioracijah zelo zavlačujejo zaradi pomanjkljivosti v projektiranju. Na drugi strani so govorili o vprašanju racio-

nalne uporabe mehanizacije za melioracije in vključevanje sedanje gradbene operativne za izvajanje melioracijskih del, kakor tudi nasploh zagotovitev sposobne operativne za izvajanje zlasti obsežnih melioracij.

Posebej so ugotovili potrebo, da v večjem obsegu ustvarjajo in izkoriščajo splošne projekte za nekatere oblike v kmetijstvu (za remontne delavnice, skladišča, silose in razne druge objekte, predelave in dodelave), kar bi znatno olajšalo, pospešilo in pocenilo investicije v kmetijstvu.

Upravni odbor je na podlagi X. natečaja odobril posojila več ribiškimi podjetjem kakor tudi v načelu posojilo ljudskemu odboru občine Zadar.

Na koncu je upravni odbor na podlagi XIV. natečaja odobril posojilo »Trgoprometu« iz Benkoveca, ki bo gradil skladišče za sadje in zelenjavo, nadalje »Jabolku«, »Višnjici«, »Kalinki« (Skoplje), »Vardaru« (Negotin), »Rečanu« (Titov Veles), »7. septembra« (Kavadarci) in ljudskima odboroma občin Bitolj in Prilep.

V pripravah za praznovanje letošnjega IZSELJENSKEGA tedna, ki bo od 8. do 15. julija v Skoplju in Ohridu v Makedoniji, sodelujejo vse izseljenske matice Jugoslavije. Koordinacijski odbor matice je že odposlal vabilo jugoslovanskim izseljencem in njihovim organizacijam, naj se v čimvečjem številu udeležijo praznovanja IZSELJENSKEGA tedna v Makedoniji. V vabilu je med drugim rečeno:

»Čeprav ste si v novih domovinah ustvarili svoje domove, niste nikdar pozabili svojega rojstnega kraja. Vsi jugoslovanski narodi globoko cenijo vašo pomoč stari domovini, vaše želje za njen procvet, vašo pripravljenost, kakor tudi pripravljenost vaših mladih generacij, da kulturno in gospodarsko sodelujete s staro domovino in da jo boljše spoznate.

Pogled na Ohrid z jezera

Izseljenski teden bo letos v Makedoniji

med katerimi zavzema vidno mesto starodavni, prelepi Ohrid.

Koordinacijski odbor izseljenskih matic Jugoslavije vabi izseljence slovenskega, hrvaškega, makedonskega, srbskega in črnogorskega porekla, da se udeležijo praznovanja letošnjega IZSELJENSKEGA tedna. Koordinacijski odbor vabi kot goste na te prireditve tudi predstavnike izseljenskih organizacij...

Za vse izseljence, ki se bodo udeležili izseljenj v Makedoniji, bodo izseljenske matice Jugoslavije priredile 12-dnevno skupno potovanje po Jugoslaviji z avtobusi. Rojaki bodo potovali iz Zagreba do Beograda, Niša in Skoplja ter bodo ostali tri dni na prireditvah in se udeležili izletov. Iz Makedonije se bodo vračali preko zgodovinskega Kosova, Vrnjačke Banje, skozi zahodno Srbijo, preko Romanije, Sarajeva, Zenice in Banje Luke. V vseh teh krajih si bodo ogledali prirodne lepote, zgodovinske in kulturne znamenitosti ter industrijske objekte.

Izseljenska matica Makedonije, kot gostitelj, je že ukrenila vse potrebno, da bo organizacija prireditev kar najboljša. Proslava se bo začela v Skoplju z odkritjem spominske plošče na novem, modernem kliničnem bloku bolnišnice v Skoplju, za izgradnjo katerega je skupnost prispevala preko milijardo dinarjev, makedonski izseljenci iz ZDA in Kanade pa so darovali za njegovo opremo 154.000 dolarjev. Istega dne popoldne bo v Ohridu odprta izseljenska razstava, posvečena jugoslovanskim izseljencem. Zvečer bo ansambel narodnih plesov »Tanec« priredil koncert na čast izseljencem. Za naslednje dni so predvidene baletne in operne predstave Narodnega gledališča in Simfoničnega orkestra iz Skoplja. Čez dan si bodo gostje ogledali športne prireditve na vodi, zvečer pa se bodo lahko udeležili vožnje s čolni po Ohridskem jezeru. Na večer pred zaključkom praznovanja, 14. julija, bo predsednik Okrajnega ljudskega odbora priredil sprejem za goste.

Na trgu pred pristaniščem v Ohridu bodo vsako popoldne zanimive filmske predstave, kjer bodo predvajali tudi film iz življenja naših izseljencev.

Da bi za prireditve izseljenskega tedna pridobili čim večje število naših rojakov, ki bodo na obisku v Jugoslaviji, je Turistična zveza Makedonije stopila v stik z domačimi turističnimi uradi in z našimi turističnimi predstavniki v inozemstvu. Prireditelji so za to priložnost izdali poseben tiskan program z najvažnejšimi informacijami v makedonskem, srbo-

hrvatskem, slovenskem in angleškem jeziku. Izseljenska matica Makedonije bo posvetila izseljensku tedno posebno številko svoje revije »Makedonija«, ki bo izšla tudi v angleškem jeziku.

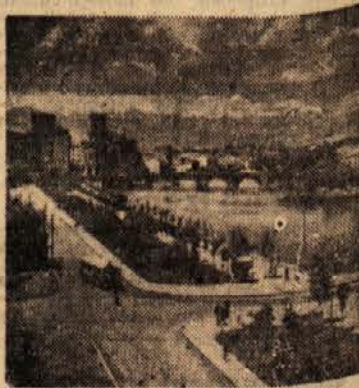
Med izseljenskim tednom bodo gostje stanovali v novem, reprezentativnem hotelu »Jugoslavija« v Ohridu, ki ga bodo prav v tem času odprli za javnost.

Tako bogato in pestro kulturno-metniško življenje, kot ga pripravljajo v Makedoniji za letošnji izseljenski teden, naj bi se nadaljevalo tudi v prihodnjih letih in naj bi postalo nekaj temelj bodočim festivalom na jugu naše domovine, kjer so že dani pogoji za letovanje okrog 3000 turistov dnevno, katerim pa je treba nuditi boljše in pestrejšo razvedrilo.

Glede na to, da ima Slovenska izseljenska matica veliko število izseljencev tudi v evropskih deželah — kar ni primer pri ostalih jugoslovanskih maticah — ki prihajajo na obisk domovine v avgustu, ko je v Sloveniji tudi največ izseljencev iz prekomorskih dežel, bo Slovenska izseljenska matica priredila zanje sredi avgusta Izseljenski dan v Trbovljah. Tudi podružnice Slovenske izseljenske matice bodo priredile za rojake

na svojem območju posebne dneve s prireditvami ali pa bodo rojake vabile na proslave, prireditve, odkritja in izlete v okviru krajevnih množičnih organizacij.

Lani 4. julija je Slovenska izseljenska matica na željo rojakov iz ZDA pomagala njihovemu odboru organizirati proslavo ameriškega praznika — Dan neodvisnosti — v Kamniški Bistrici. Letos so rojaki iz ZDA ponovno izrazili željo in prosili Slovensko izseljensko matico za pomoč pri organizaciji te proslave. Le-ta jim bo ugodila in je izbrala za praznovanje letošnjega ameriškega praznika Dom na Polzevem. Tu bodo ameriški rojaki proslavili svoj praznik »s piknikom« v prosti naravi.

Del Skoplja ob Vardarju

Preskrba ni najboljša

Preskrba v potrošnih središčih je glede na izbiro, oddaljenosti in možnosti nabave zelo različno urejena. Večji kraji z razvitejšo trgovsko mrežo v sedanjih pogojih nimajo težav, pač pa so nekateri industrijski kraji, kjer vzporedno z izgradnjo proizvodnih objektov in stanovanj, niso dovolj poskrbeli tudi za solidno preskrbo ljudi. Četudi so bile doslej marsikje po sredi objektivne težave, v sedanjih pogojih gotovo ne bi smeli več tolerirati neurejenih razmer. Naj torej v zvezi s tem omenimo nekaj primerov iz Štor pri Celju, kjer živi več kot 1700 ljudi. Razen tega je tu še železarna z več kot 1600 zaposlenimi.

OB 9. URI DOPOLDNE BREZ ZELENJAVE

Mnili petek 24. maja so gospodinj v Storah zaman iskale zelenjavo. Lopa za poslopjem Krajevnega urada — le-ta je namreč namenjena za prodajo vrtnih in poljskih pridelkov — je bila prazna in omenjenega dne tudi ni imela nobenega prodajalca. V trgovini z mešanim blagom »Plavce« so imeli le tri zaboje ovenele čebule. Pred dnevi so imeli nekaj nagnitega graha, ki so ga prodajali po 30 dinarjev za kilogram, a zdaj je bil ta krat na celjskem življskem trgu po 100 dinarjev. Na tržni inšpekciji v Celju so povedali, da je nagnit grah prodajalo trgovsko podjetje Agropromet. Ta grah je bil najprej namenjen za izvoz. Če, da so se pri tem trgovci vračunali, saj bi zdrav grah lahko doma prodali po 100 dinarjev, ne pa gnilega po 30 dinarjev za kilogram. Sicer pa, s tem smo se nekoliko oddaljili od štorskih razmer.

Gospodinja M. K. in mati šestih otrok iz Štor je potožila glede preskrbe s sadjem in zelenjavo, da le-ta ni zadovoljivo urejena. Otrokom bi kupila češnje, vendar jih doslej v Storah še ni prodajali. Tudi novega krompirja, kumar in zelja gospodinja v Storah ne morejo kupiti. Če hoče to ali ono, moraš z vlakom ali avtobusom na celjski življski trg. Mar ne bi mogli tega drugače urediti?

IZ RAZGOVOROV NA LIPI

Lipa je novo naselje nad Storam. Tu večinoma stanujejo s svojimi družinami štorski železarji. Novo naselje je povsem ločeno od starega, saj je iz naselja do prve irgovine ali pekarne kakih četrte ure. Prebivalci tega naselja na bregu pa že več let čakajo na to, kdaj bodo za njihove potrebe uredili skromno

irgovino z najnujnejšimi živili in prodajalno kruha. Res, da načrti ureditve predvideva v bodoče take prodajalne, a kaj, to je za zdaj šele načrt. Življenje pa terja svoje. O tem so nič kolikokrat razpravljali na sestankih socialistične zveze ter na zborih volivcev. Za zdaj še ni sadov in je po tem sklepati, da ljudje tod niso dovolj dosledni pri uveljavljanju svojih — za življenje neobhodno potrebnih zahtev.

Razgovor je stekel tudi o samcih v samskem domu na Lipi. Tu jih biva več kot 100. Kaka polovica se hrani v menzi, kjer stane mesečni abonma 4800 dinarjev. Precej pa je takih, ki si sami pripravljajo hrano, ko se vrnejo z dela v železarni. Položaj prvih in drugih ni kdove kako rožnat.

Zakaj se delavec v martinarji S. P. ne hrani v menzi? Zasluži 9000 dinarjev. Če od tega odšteje 4800 dinarjev za hrano v menzi, 1500 dinarjev za malice, 500 dinarjev za stanovanje ter 1500 dinarjev za cigarete in osebno higieno, za ženo in otroka, ki živi v drugem kraju, ne ostane nič. Zato največ prihrani s tem, če si pripravlja hrano sam. V takih primerih pač ni treba posebej poudarjati, kako hitro podležijo taki ljudje boleznim. S. P.

Organizacija tabornikov v Celju združuje v svojih družinah vsako leto več članov, zlasti pionirjev in mladincev. Sedaj šteje rod Gorskih borov že 370 članov, ki so razdeljeni v 10 družin. Razen šol imajo taborniške družine tudi v Tovarni emajlirane posode ter v mehanični tkalnici »Metkac«. Na predvečer dneva mladosti — 24. maja — je 125 tabornikov odhitelo proti Petriču blizu Celja, kjer so postavili vzoren propagandni tabor. Tu so izvajali tudi lastni kulturno-umetniški program. Med drugim sta folklorna skupina iz rodu Gorskih borov prikazati nekaj lepših plesov. S podobnim programom se taborniki večkrat predstavijo v vaseh, kamor zahajajo na taborjenja. Prav je

je tudi to izkusil. Pred meseci je bil operiran na želodcu.

SE DVOJE: O LIMONAH IN KRUHU

Kot po naročilu se je 24. maja pripetilo tudi tole: Postarna žena je v trgovini »PRI LIVARJU« (ime je komaj razbrati) — kupila limono ter se čudila ceni. Bila je presenečena, ker je namreč pri zadnjem nakupu plačala za približno enako limono precej več. Prodajalka je bila nekoliko v zadregi, a ji je druga pomagala iz zadreg. Češ, zmotila se je... oziroma prodajali smo tudi dražje limone, ker je bilo precej gnilih in smo morali malo »nabit«!

Ob pol enajsti dopoldne so bili ljudje pred pekarno v Storah dokaj nejevoljni. Namreč, zmanjkalo je kruha in so se vračali s praznimi torbami. Baje se to zgodi večkrat. Potožili so že, da kruh iz štorske pekarnice po obliki in kakovosti ni enakovreden tistemu, ki ga pečejo v Celju. — No, tega res ne bi mogel potrditi, ker ga nisem okusil — štorskega namreč.

To in ono pa je vendar moči potrditi ljudem, ki živijo v Storah in želijo, da bi bilo marsikaj bolj urejeno; kot pa je sedaj. F. K.

Spet bodo razpeli šotore

Taborniški rod Gorskih borov iz Celja bo imel naslednje mesece, ki so najbolj primerni za taborjenje, kar tri večje taborje. V dveh različnih krajih Savinjske doline bodo postavili dva tabora, en tabor pa neke ob morju. Kraj za zdaj še niso izbrali. Člani organizacije in seveda tudi drugi bodo lahko taborili v omenjenih taborih po tri tedne. Za letošnja taborjenja se v družinah celjskega rodu Gorskih borov živahno pripravljajo.

tako, saj s tem dopolnjujejo koristna doživetja s prijatelji. Čeprav ima celjski rod na razpolago skromna sredstva, se po svoji dejavnosti vseeno uvršča

V spomin na prvi sestanek OF

Ob krajevnem prazniku v Limbušu

Prebivalci Limbuša so si za krajevni praznik izbrali 30. maj, v spomin na ta dan v letu 1941, ko je bil pri Robičevih prvi sestanek simpatizerjev narodno-osvobodilnega gibanja.

Letos so začeli praznovati že 23. maja, ko so v združenem domu uprizorili ljudsko igr »Domens«. Naslednji dan so pripravili mladinski večer narodnih plesov in pesmi; v soboto je TVD Partizan organiziral slavnostno akademijo, v nedeljo pa so si prebivalci lahko ogledali film »Deklica in hrast«. V ponedeljek so priredili koncert pionirskega pevskega zbora in tamburaškega zbora, v torek so nastopili taborniki z igrico »Medvedkove sanjke«. Za sredo so pripravili koncert godbe na pihala in pevskega zbora DPD »Svoboda« in razvitej prapora organizacije ZB. Na dan krajevnega praznika pa bo dopoldne slavnostna seja v Pekrah, nato pa bo krenila od tu povorka do spomenika padlih v Limbušu, kjer bo krajša svečanost, zatem pa bodo na pokopališču odkrili spominsko ploščo padlim borcem. Kakor vsako leto, se tudi letos pripravljani odbor na vsi moč trudi, da bi praznovitev krajevnega praznika kar najbolje uspela. -jak

Za 2 milijona dinarjev škode zaradi požara v Šmartnem

Te dni je strela povzročila velik požar na kmetiji Ivana Vrhnjaka v Šmartnem pri Slovencem Gradcu. Pogorela je strela stanovanjske zgradbe, stiskalnica in ostre šotore. V nedeljo dopoldne se je slovesnega sprejeda njihov slabemu vremenu udeležilo veliko ljudi, med njimi člani vseh spornih in množičnih organizacij, vojaški garnizije iz Bohinjske Bele in drugi. Zbrani množici je govoril tajnik RO Zveza sindikatov Slovenije tv. Roman Albreht. B

Na Reviji, ki so jo pripravili za začetek tedna mladosti v Postojni, je nastopilo okoli 250 pionirjev, pevcev, tamburašev in drugih iz vse občine. Ob Titovem rojstnem dnevu pa so sprejeli v svoje vrste po vsej občini 780 pionirjev. Ponokod so ob tej priložnosti pripravili razna tekmovalna, izlete in pogostitve pionirjev. Postojnki pionirji so imeli sprejem v Postojnani jami. Pri sprejemih po vaseh so sodelovali tudi zastopniki množičnih organizacij in vojske, kar je hvale vredno. T

Še o proslavah Dneva mladosti

Šole so izvajali klavrinske točke, dramska skupina pa je uprizorila mladinsko igr »Jurček«. V nedeljo dopoldne se je slovesnega sprejeda njihov slabemu vremenu udeležilo veliko ljudi, med njimi člani vseh spornih in množičnih organizacij, vojaški garnizije iz Bohinjske Bele in drugi. Zbrani množici je govoril tajnik RO Zveza sindikatov Slovenije tv. Roman Albreht. B

Na Reviji, ki so jo pripravili za začetek tedna mladosti v Postojni, je nastopilo okoli 250 pionirjev, pevcev, tamburašev in drugih iz vse občine. Ob Titovem rojstnem dnevu pa so sprejeli v svoje vrste po vsej občini 780 pionirjev. Ponokod so ob tej priložnosti pripravili razna tekmovalna, izlete in pogostitve pionirjev. Postojnki pionirji so imeli sprejem v Postojnani jami. Pri sprejemih po vaseh so sodelovali tudi zastopniki množičnih organizacij in vojske, kar je hvale vredno. T

LOŠKA DOLINA PRAČUJE TURISTOV

V vseh vaseh v dolini so ustanovili olerpevalne odbore. Društvo si zelo prizadeva zaščititi kulturne spomenike. Skupno z upravo Kraških jam v Postojni so začeli pripravo na Snednik. Petelinje, ledki grebci, križne jame, knežinskih gozdov, izvir Obrna, ena izmed najlepših dolin v državi. Zato si bo Turistično društvo s sodelovanjem občinskega ljudskega odbora prizadevalo, da bi asfaltili cesto Rakek-Loška dolina, ki je sedaj med najslabšimi v republiki.

Bogati sadovi pionirskih krožkov

V Piranu so pred dnevi pionirski krožki odprli razstavo risb, ročnega dela in foto izdekov. Risarski krožek je vodila slikarica tov. Elizabeta Komanova in ga je obklovalo 20 otrok. Le-ti so izdelali 300 risb. Na razstavi so risbe razvrščene v štiri skupine, in sicer po značaju motivov. Risbe so otroci izdelali v različnih tehnikah: dva učenca pa sta slikala še tudi z oljem. Posebno pohvalo zasluži dijak Janez Milčević za originalnost del pa bosta nagrajena še dva učenca. V oddelku za ročna dela razstavljalo 22 otrok, ki jih vodi tov. Pavla Mihalič, lepe in praktične izdelke vseh vrst. Oddelke za kraslino tehniko in fotomaterske izdelke razstavljajo lepe motive mesta Pirana, razne skupinske posnetke in drugo. Krožek je vodil prof. Milan Zidančič. Razstava je lepo urejena in kaže veliko skrb in poštenost učencev, kakor voditeljev. Želeli bi, da bi prihodnje šolsko leto krožke obklovalo še več otrok in da bi jim piransko DEMA moglo nuditi več pomoči in sredstev za razvoj. K.

Mariborska MALA KRONIKA

Na krožnem potovanju po nekaterih evropskih državah se je te dni nekaj ur mudilo v Mariboru dvajset ameriških, angleških in avstralskih prijetnih turistov. Z avtobusom pariške družbe I. M. T. so se skozi Nemčijo pripeljali v Jugoslavijo iz Avstrije in bodo v prihodnjih dneh obiskali Zagreb, Ljubljano, Bled, Postojno in Opčeje. Potovanje je organiziral angleški turistični biro Thos Cook & Son. Direktor te znane agencije Mc Laren je med kosilom v restavraciji hotela »Orele« povedal, da so to pot prvokrat zajeli v svoje krožno potovanje tudi del Jugoslavije in da so prvi vtisi udeležencev izleta pri nas ugodni.

Delovni kolektiv tezanskega avtomobilskega podjetja je letos izdelal okrog 780 tovornjakov in 180 šasij za avtobuse znamke TAM. To kaže, da v tovarni izdelujejo izpolnjevanje letošnjih plan, ki predvideva proizvodnjo skupaj 1980 tritonjskih kamionov in 520 avtobusov. Za slednje izdelujejo v tezanskem podjetju v glavni in šasije s motorji. Posebna montažna linija je namreč letos zapustila 38 avtobusov s tovorniško karoserijo, vtem ko bo njih število do konca decembra naraslo na več kot sto. Za ostale avtobuse v letošnjem planu pa bodo kompletne karoserije izdelali in montirali na tovarniške šasije s motorji v karoserijskih delavnicah v raznih krajih države.

Od vsepovsod

Mošnje: Pionirji osnovne šole v Mošnjah imajo šest krožkov, od katerih je najbolj delaven modelarski, ki tudi ob potnihčasih ne preneha delati. Njegovi člani se zbirajo dvakrat na teden v pionirski delavnici, kjer izdelujejo raznovrstne modele. Krožek ima 15 članov in leti večkrat nastopajo tudi na letališču v Lescah. — Polvalitvi je treba tudi dramski krožek, ki skrbi za razne proslave in prireditve, na katerih sodelujejo z raznimi prizori in recitacijami. Le-ta se že pripravlja, da bodo zaključek šolskega leta dostojno proslavili. Z

ROD »SEVERNIH ŠOTOROV«

Šahovski, namiznoteniski, strelski in cestno-prometni krožki so sodelovali tudi pri občinskih tekmovalanju v počastitev Titovega rojstnega dne. V krožke so razen učencev osnovne šole vključeni tudi dijaki nižje gimnazije v Radovljici. Delo krožkov se razvija pod skrbnim vodstvom tamkajšnjih učiteljev. Z

RAČE:

V počastitev Dneva mladosti se je okoli 200 pionirjev in mladincev iz Rač udeležilo množičnega pohoda v partizansko vas Planica na Pohorju. O zgodovini Planice in partizanskem življenju v tem delu Pohorja je govoril nekdanji bореc tovarniški Kreft. V Račah pa so pripravili tudi več zanimivih športnih srečanj.

MUTA:

Tovarna poljedelskega orodja in livarna Muta se je s svojimi izdelki že lepo uveljavila doma in po svetu. K temu je pripomogla zlasti njihova kakovost. Podjetje izvažava v Turčijo, Grčijo, Švicno in Paragvaj ter skoraj v vse arabске dežele. Med izvoznimi predmeti so predvsem motne kopane, vile in grablje. Leto je podjetje sklenilo ugodno kupčijo tudi za izvoz motik v Belgijski Kongo.

MURSKA SOBOTA:

Na področju murskosob. okraja imajo 68 kmetijskih zadrug. Zadrugniki so ponokod dosegli že precej naspedka v naprednem kmetovanju, marljivo pa sodelujejo tudi v upravnih odborih zadrug. Tako sodeluje v teh odborih več kot 500 zadrugnikov. Posameznim zadržmam zelo primanjkuje upravnikov, knjigovodij in računovodij. Med zaposlenimi poslovođji je tudi precej takih brez ustrezne kvalifikacije za opravljanje tega poklica.

RUŠE:

Ruška občina ima sedaj 12 tisoč prebivalcev in je le 18 raznih prodajaln. V njih dosežejo skupaj 444 milijonov dinarjev prometa na leto. V primerjavni s tem pa imajo Rovani s istim številom prebivalstva 801 milijon din trgovinskega prometa. Razlika je zlasti v tem, ker polovica Rušanov kupuje razno blago v bližnjem Mariboru.

VELENJE:

Kljub slabemu vremenu so v Velenju lepo proslavili Dan mladosti. V soboto dopoldne so tekmovali v športnih igratih na stadionu ob Veleškem jezeru. V odbojki so zmagali Soštanjčani, v malem rokometu in v košarki pa Velenjčani. Na predvečer praznika je bila v kino dvorani slavnostna akademija, ki so jo pripravili pionirji osnovne šole. Na njej so sprejeli v organizacijo več kot 120 učencev.

MOZIRJE:

Občinski ljudski odbor Mozirje skrbi tudi za šolanje strokovnega kadra. Zlasti za zdravstveno, prosvetno in ekonomsko službo v občini. Letos je za razpisal prostornost za 13 mest, od tega največ s področja prosvete in ekonomske službe. Pri dodeljevanju študijskih potožij bodo imeli prednost otroci padlih borcev in žrtv fašističnega terorja. Za štipendije je ObčO namenil iz proračuna milijon dinarjev.

REČICA OB SAVINJI:

Delovni kolektiv tovarne usnja v Rečici ob Savinji je dosegel v prvem tromesečju letošnjega leta za 67% višji fizični obseg proizvodnje, kot v istem obdobju lanskega leta. Ta uspeh je dosegel ob istem številu delavcev z dobro organizacijo dela, visloje storitvosti ter pravčasno in dovoljno nabavo potrebnih surovin. Tovarna protivajava tudi nekatere vrste usnja izvoza, zlasti galanterijsko usnje. V prvem tromesečju za 13% več usnja izvozila v tužino za 7% več usnja kot v istem obdobju lanskega leta.

Seminar bi bil potreben

V zadnjem času se je mladinska organizacija v Zaporju prizadevala povežati se z neveljavno mladino, ki je na področju občine še precej. Glede tega bi bilo lahko uspešni večji, če bi vsi člani posameznih aktivov delali. Občinski komite LMS je tudi nameraval organizirati seminar za mladinske aktiviste, vendar se mu to ni poročilo, letos pa bo treba to nameravo kakor izvesti. Mladine je vse premalo v organih društvenih in družbenega upravljanja. Zato ni čudno, da na njo in njene probleme često pozabljamo.

rojca Toneta Okrogarja-Nestla je bila trikrat udarna. Mladine je gradila tudi nov plavalni bazen na Isakah, sodelovala pri gradnji strelšča, pri popravilu 40-metrake smučarske skakalnice in pri urejanju športnega parka. Člani Mladinskega aktiva v Tirnu pa so delali prostovoljno več kot 2000 ur pri elektrifikaciji vasi.

Mladinska organizacija v Zaporju ima več težav, a katerim se bo morala v prihodnje biti. Najprej bo morala najti primerne prostore, kjer se bo mladina lahko sestajala. Tako se bo lahko politično izobraževala; mladini na vaseh pa bo treba dati več možnosti za družabno življenje. Vsega sama mladina ne bo zmogla. Zato je potrebna pomoč drugih množičnih organizacij. M

Na prleških klancih

Prekmurske ravnice so že dolgo zelene; tu je doma pšenica. Sredi zelenih daljav se bleste v soncu vasice, nekeje na sredi prekmurske metropola Sobota. Oboje, ravnice in prleške vinske gorice so danes enoten svet, spravljene pod skupno streho nove oznake: Pomurje.

Sredi teh senčnih črt se zdi Pomurje kot osamljen, a cvekoč otok, ki išče vezi s celino. Jasno povedano: vezi z razvitejšimi področji republike. Išče njihovo pomoč, sodelovanje in razumevanje.

Na prleškem klancu sem odprl knjigo. V njej je nekdo zapisal: »Se vedno žive dvomi v miselnost enotnega Pomurja, ki da je sploh »umetna konstrukcija«. Na takšno miselnost bi človek odgovoril samo s takimi vprašanjem: ali ima — po tej logiki — smisel obravnavati skupne probleme Slovenije, probleme Jugoslavije, kaj šele probleme Evrope in seveda vsega sveta? (Svet ob Muri). Nekdo drug je prav tam zapisal: »Pomurje je najseverovzhodnejša pokrajina republike Slovenije, ki pa izstopa po svojih značilnostih iz slovenskega in jugoslovanskega merilja«.

Napačno bi bilo po dveh izsekanih izrekih sklepati, da gre za dvoje slabih razprav o Pomurju. Ne, prav zanimivi in tehtni sta. Da bi bilo še več takih! Toda izpisane misli so tudi vredne pomisleka — in čeprav so droben vložek — pojasnila.

Kakšen svet je Pomurje? Zdi se, da po tej logiki izstopajo prav vse slovenske in jugoslovanske pokrajine, kajti vsaka zase je po svoji problematiki na svoj način značilna. V čem pa je smisel enotnega Pomurja? Če v tem, da je to področje geografska in gospodarska celota, je v redu. Toda, če misli obeh avtorjev združimo v enotno predstavo, dobimo zgrešen odgovor. Nanaša se predvsem na prvega avtorja, ki je izvedel primerjavo od Mure na vso Evropo. Ne le, da je zgrešeno, dvomitvijo v pomursko geografsko in gospodarsko upravičenost, pač pa je še bolj zgrešeno podrežati to dejstvo trenutni pravno-politični razmejitvi, videti v njej vso rešitev številnih problemov in po analogiji drugega avtorja poudarjati nadslovensko in nadjugoslovansko značilnost pomurske pokrajine.

Regionalnega načrta še ni; vsaj na papirju ni dokončan, številke se niso vpisane in zbrane pod rubriko »izdatki«, da bi nekdo napisal pod »hododki«. Živi pa v zavesti ljudi, na vseh koncih in krajih je živ, kjer trkajo na vrata stare in nove skrbi.

RAZMISLIŠLANJE O TEM IN ONEM IZ POMURJA

meje, poudarja pretirano specifičnost in išče poti v preozko uokvirjenem regionalnem načrtu. S takimi načelnimi pogledi na regionalne načrte ne bi dosegli soglasja v razvoju posameznih pokrajin, »kaj šele Evrope in vsega sveta«.

Zaprli sem knjigo. Zdelo se mi je potrebno dvoje iztrganih misli označiti kot priklon lokalizmu. Vse ostalo pa je vredno študija in upoštevanja.

Pomurje se s težavo prebija v novi čas. Vprašanje agrarne proizvodnje in mehanizacije je pereče kot v vseh agrarnih področjih države, melioracije potrebne, kot v hrvaškem Posavju. Vojvodini in drugod. Zaposlitev ljudi predstavlja podoben problem kot na Krasu, v Beli krajini, Liki in drugih pasivnih in preobljudenih področjih države. Socialne, zdravstvene in prosvetne razmere je moč vzporejati z zaostalimi področji Bosne, Črne gore in Makedonije. Da, mnogo je težkih vprašanj, ki terjajo odgovor in rešitev. Toda ne tako, ki bo naenkrat skočila od zunaj v pomurski regionalni načrt, ki bo naenkrat vse rešila. Tako misliti je iluzorno.

Ne, v lokalizmu, odmiikanju in zaprtosti Pomurja, pretiranem poudarjanju značilnosti, administrativno-teritorialni zaključnosti, ni rešitve. Pomoč je potrebna. Prihajati pa ne bo mogla samo preko bančnega računa. Blížati se bo morala preko ugodnejših prometnih zvez, cest, železnice in po vseh ostalih poteh, tudi preko korrekture upravnih meja, da se bo tako pokrajina ob Muri zbližala z razvitejšimi področji in z njimi izenačila. In prav bi bilo, ko bi o tem slišal kaj več, ko bi zvedeli za več predlogov, ko bi videli čimveč dejanj, ki so plod širših razgledov in akcij.

Lepo bi bilo gledati s prleških klancev na svet ob Muri in reči: »To je slovenska žitnica«! Lepo bi bilo videti asfaltno cesto in vlak, ki si po najkrajši poti skozi Slovenske gorice utira pot proti Mariboru. Saj bi vedeli, ljudem, ki iščejo delo, so tovarne blizu, kmetom, ki prodajajo svoje pridelke, so tržnice, odkupne postaje in sejmišča dostopna. In še marsikaj bi bilo lepo. Toda mnogo lepega sodi še v sanje.

Vendar upanje je neogibno in nujno. Preko prleških klancev bo vsako leto prihajala pomlad, vsako leto lepša in bolj rodovitna. D. Vresnik

Lešek 4,30 m

Iz Sofije je z majhno zakasnitvijo prispela vesela vest, da je naš mladi atlet Roman Lešek na mednarodnem mitingu v glavnem mestu Bolgarije skočil 20. maja 4,30 m. Rezultat je po vrednosti drugi v zgodovini naše atletike.

IZZREBANI PARI ZA KOŠARKARSKI POKAL JUGOSLAVIJE

Žensko evropsko prvenstvo v ma'em

Od 4. do 9. junija bodo v Beogradu teknovala ženske košarkarske reprezentance Poljske, Francije, ČSR, Bolgarije, Madžarske in Jugoslavije

Beograd, 28. maja. Danes so v klubu lista "Politika", ki je sprejel pokroviteljstvo nad letošnjim pokalom Jugoslavije - revije najboljših ženskih košarkarskih ekip Evrope, izbrali pare za to tekmovalje. Prvemu uradnemu sestanku držav udeleženk so prisotnovali predstavniki ambasade Francije in Madžarske, dalje direktor "Politike" Mira Milković, glavni urednik Danilo Purić, predstavnik Košarkarske zveze Jugoslavije in organizacijskega komiteja ter predstavniki beograjskega tiska.

- 6. junija: prost dan.
7. junija: Češkoslovaška - Francija, Madžarska - Poljska, Jugoslavija - Bolgarija.
8. junija: Poljska - Jugoslavija, Češkoslovaška - Madžarska, Francija - Bolgarija.
9. junija: Madžarska - Francija, Bolgarija - Poljska, Jugoslavija - Češkoslovaška.

Po tem žrebu ima naša ekipa v prvih dveh dneh za nasprotnike ekipe, ki so ji po kakovosti približno enake. Madžarska bo poslala mlado ekipo, ki je vendar ne gre podcenjevati, kajti madžarske košarkarice so na zadnjem šampionatu zasedle drugo mesto. Vendar je zelo verjetno, da bo naša ekipa dovolj močna in se bo lahko spustila v enakovreden boj z najboljšim madžarskim moštvom.

Druga dne tekmovalje igrajo Jugoslovanske s Francozinjami. To so za našo ekipo stare znanke. Na šampionatu Evrop 1954. leta v Beogradu je naša ekipa premagala Francozinje in zasedla peto mesto. Žreb je nanese tako, da se bosta že prvega dne sestali ekipi, ki imata največ možnosti za prvo mesto. Ekipa Češkoslovaške je največji favorit, medtem ko bodo Bolgarke verjetno njihove najtesnejše nasprotnice.

V preteklih dneh je dobil organizacijski komitej pomenske prijave vseh držav udeležnic.

Izvenši Madžarske bodo vse ostale države posilile ekipe, ki so že nastopile na evropskih prvenstvih. V ekipah Francije, Češkoslovaške in Bolgarije je precej igralok, ki so na evropskem prvenstvu 1954. leta že nastopile pred beograjsko publiko.

Svetozar Gligorić

CONSKI TURNIR V DUBLINU SE BLIŽA KONCU

Gligorić se utrjuje na tretjem mestu

V prekinjeni partiji XIII. kola je premagal Walterja - Sinoči je igral s Schmidtom

Dublin, 28. maja. Na šahovskem conskem turnirju v Dublinu so odigrali prekinjeno partijo XII. kola ter XIII. kola. Prekinjeni partiji Fairhurst-Platter in Katosi-Schmidt sta ponovno prekinili. Platter ima možnosti remija, Schmidt pa do ločene možnosti da zmaga. Rezultati XIII. kola: Walter-Gligorić prekinjeno v zelo kompliciranem položaju, Dunkelblum-Van Sheltina remi, Alexander v Stemborg remi, Schmidt-Fachman remi. V tej partiji ni prišlo do prave borbe, ker sta se nasprotnika še zgodaj specorumala za delitev točk O'Sullivan-Katosi 0:1, Benko Dreier 1:0. S to zmago je Benko dobitel Fachmana. Prekinili so: Llado-Konradi v približno enakem položaju, Platter-Durov v boljšem položaju za belega, ki je odločil nasprotnikovo ponudbo za remi. Giustolisi-Fairhurst prekinjeno v boljšem položaju za belega. Po XIII. kolu sta na belu table Fachman in Benko z 11,5 točkama.

Danes so odigrali prekinjeno partijo iz XIII. kola. Gligoriću je uspelo premagati Walterja. Nadaljevanje te partije je imelo zelo oster potek. Belt je privedel svojega prostega kmeta do sedme vrste in zagrozil, da bo neubranljivo dobil novo kraljico. Toda Gligorić je belega kralja še pred tem privedel v matno mrežo, tako da se je Walter moral predati.

Llado je remiziral s Konradjem, prav tako pa sta remizirala Platter in Durov. Partija Katosi-Schmidt iz XII. kola je ponovno prekinjena v dobljenem položaju za Schmidta. Ponovno sta prekinila Giustolisi in Fairhurst. Giustolisi ima kmet več. Stanje po XIII. kolu: Fachman in Benko 11,5, Gligorić 9,5, Schmidt 8 (1), Alexander

8, Llado 7,5, Giustolisi 6,5 (1), Van Sheltina in Stemborg 6,5, Platter 6 (1), Dunkelblum in Walter po 5, Fairhurst 5 (2), Durov 5, Dreier 4,5, Katosi 2,5 (1), Konradi 2,5, O'Sullivan 1.

Danes bodo igrali XIV. kolo: Konradi-Dreier, Katosi-Benko, Fachman-O'Sullivan, Gligorić-Schmidt, Fairhurst-Walter, Durov-Giustolisi, Stemborg-Platter, Van Sheltina-Alexander in Llado-Dunkelblum.

Brzobjavke

SIENA, 28. maja (Reuter). V deseti etapi kolesarske dirke "Giro d'Italia" je zmagal Spaner Hoblet, ki je 327 km od Rima do Siena prevozil v času 6:34:36 s povprečno hitrostjo 34,5 km na uro. Drugi je bil Italijan Fantini, tretji Italijan Fabri, četrti Francoz Bobet, vsi s istim časom kot Hoblet. V generalnem plešmaju vodi Italijan De Filipis pred Bobetom, Pobletom, Luxemburžanom Gaulom itd.

Diane Leather, mlada angleška atletinja, ki je nedavno dosegla svetovni rekord v teku na 1500 m - 4:30 min. Prej je imela rekord na tej progi Rusinja Nina Otkalenko. Moški svetovni rekord na 1500 m, ki ga ima Madžar Roszavolgyi, znaša 3:40 min.

PARIZ, 28. maja. V četrtfinalu mednarodnega teniškega turnirja v Parizu je Amerikan Flim premagal Belgijca Weberja s 6:7, 6:4, 6:3, 4:6, 8:4 v drugi četrtfinalni tekmi je Francoz Hallas predal borbo Avstralcu Roscu zaradi poškodbe.

BARCELONA, 28. maja. V prijateljski nogometni tekmi v Barceloni je moštvo istega imena premagalo rimski Lazio z 2:0. Barcelona je pred dnevi premagala najmočnejše špansko moštvo Real z Madridom. NURBURGRING, 28. maja. V avtomobilistični dirki "1000 kme v Nürburgringu" v Zahodni Nemčiji sta zmagala Kooli Cunningham in Tom Brooks z vozilom "Aston-Martin", s povprečno hitrostjo 152 km na uro. Na drugem mestu sta Collins in Gendebien (V. B.) z vozilom Ferrari.

V OKVIRU PRIPRAV ZA FESTIVAL TELESNE KULTURE

Nastop vsega članstva »Partizana« Narodni dom

"Partizani Narodni dom se z vso marljivostjo pripravljajo na slovesni praznik dne 31. maja, ko bo na telovadščici v Trzinju predstavilo okrog 1300 članov kolektiv. V trinajstih točkah zletnega spreda bo pokazal, kaj v društvu delajo in kako vzgajajo našo mladino.

Javni društveni telovadni nastop bo hkrati tudi prikaz priprav za I. slovenski festival telesne kulture, ki bo prihodnji mesec v Ljubljani. Telovadci in telovadke vseh oddelkov bodo razen vaj za festival nastopili še z drugimi športnimi panogami, ki jih poljijo v partizanski organizaciji.

Da bo pridivitev brez kvaliteta, naj omenimo samo to, da ima društvo "Narodni dom štiri državne pravke in da je po številu članstva največje v državi. V tekmovalju za pokal "Ljudske pravice" je društvo doseglo drugo mesto.

EVROPSKO PRVENSTVO V BOKSU

Vitić in Lukić zmagala Benedek izgubil

Praga, 28. maja. - V sinočnih srečanjih na evropskem bokarskem šampionatu v Pragi je, kot smo že poročali, v lahki kategoriji Jugoslovian Vitić premagal Francoza Verolista v drugem kolu. V prvem kolu sta nasprotnika samo preizkušala drug drugega, v začetku drugega kola pa je Vitić prešel v ofenzivo in s silovitimi udarci spravil nasprotnika v kot, potem pa ga je zrušil z desnim krošjem. Kakor hitro se je Verolito dvignil, je Vitić znova navallil nanj in ga premagal. S to zmago se je Vitić revanžiral za poraz s k. o. v Lyonu, ki ga je doživel v aprilu na bokarskem dvoboju Jugoslavija - Francija.

V nadaljevanju borb je Jugoslovian Lukić v poltežki kategoriji premagal po točkah Irea Rayda. Prvo kolo je bilo dokaj nezanimivo, saj je v glav-

koju je avstrijski boksar pokazal določeno premoč, večje znanje, pa tudi udarjal je bolj pogosto.

Druga srečanja so se končala takole: Kid (Škotska) je s k. o. premagal Belgijca Plaite, Anglčje Tegard je po točkah premagal Romuna Mihaja, Poljak Pazior pa ruskega boksarja Ladjetkaja, Hors (Nemčija) je po točkah premagal Bolgara Angelova, Madžar Kisfalvi pa Glasca (ČSR), Lempio (Vzh. Nemčija) je s k. o. premagal Avstrijca Prilleja, medtem ko je Fines Maki po točkah premagal Italijana Sabattija. To so bila srečanja lahke kategorije.

V pero lahki kategoriji je Bolgar Velinov premagal po točkah Romuna Ciamoa, Švicar Kasper pa Turka Jildirima s tehničnim k. o.

Toni Sailer (na desni) in Josi Rieder, priznana avstrijska smučarja, sta se po dvomesečni turneji v ZDA vrnila domov. Spotoma sta se ustavila še na Japonskem in tam premagala najboljšo smučarje. Na sliki ju vidimo v družbi japonske princese in žene avstrijskega poslanika v Tokiu

nem poteklo med klinč. To se je ponovilo tudi v drugem in tretjem kolu, čeprav je bila borba nekoliko bolj živahna. V tem neposredno kvaliteten srečanju je Lukić zmagal sprito minimalne premoči in zaradi sodnikovega opomina trskemu boksarju.

V peresno lahki kategoriji je Jugoslovian Benedek izgubil po točkah z Avstrijcem Schätterjem. Prvo kolo je bilo precej borbeno, v drugo, se bolj živahni rundi pa je Benedek nenehoma napadal nasprotnika, ki je bil v glavnem v defenzivi, pri tem pa je delil močne protudarce. V tretjem

Nieder še enkrat boljši od O'Briena

Ameriški metalec krogle Bill Nieder je na atletskem tekmovalju v kalifornijskem mestu Modestu, kjer so se zbrali skoraj vsi najboljši ameriški atleti, ponovno premagal olimpijskega zmagovalca in svetovnega rekorderja v metu krogle Parryja O'Briena. Vrh tega pa je Nieder dosegel tudi lepo daljavo 18,65 m, medtem ko je O'Brien vrigel kroglo le 15,32 m. Olimpijski prvak se je nekoliko rehabilitiral z zmago v metu diska z rezultatom 54,88

Šport po svetu

Predolimpijske priprave Francozov

Ob sprejemu francoskih nosilcev olimpijskih medalj pri ministru za telesno kulturo so v Parizu sporočili, da je bil osnovan državni upravni komitej, ki bo vodil priprave do prihodnjih olimpijskih iger. Razen tega bo naloga komiteja koordinirati del posameznih športnih zvez in institutov, ki bodo sodelovali pri olimpijskih pripravah. V ta namen je dala država na razpolago kredit v višini 530 milijonov frankov, katere bodo razdelili tako, da bodo potrošili letos 50 milijonov, prihodnje leto 80 milijonov, leta 1959 100 milijonov in v olimpijskem letu 300 milij. frankov.

Johansson povabljen v SZ

Evropski bokarski prvak v teški kategoriji Sved Ingemar Johansson je dobil pred kratkim vabilo za nekaj ekskluzivnih nastopov v SZ. Švedski boksar bi na tem gostovanju zaslužil okoli 30 milijonov din.

Novi igralci italijanskega nogometa

Italijanski nogometni klub I. Hge so pričeli s kampanjo za nabavo novih tujih igralcev za naslednje prvenstvo. Razen Vukasa je klub Bologna prevzel južnoameriškega igralca italijanskega porekla Machija. K Bologna pa bo pristopil tudi jugoslovanski trener Benčić. Isti klub bo odstopil francoskemu klubu Nice francoskega igralca Bonifacija, ki v letošnji sezoni ni zadovoljil.

Florentina je v zameno za Julina, ki se vrača v Brazilijo, angažiral Madžara Kočila s pogodbo za tri leta. Milanski later je angažiral Puškaša ter francoskega reprezentanta Piantonija in bivšega trenerja Honveda Kalmara. Torino Juventus je dobil angleškega igralca Charlesa, ki Milanu pa je pristopil znani argentinski reprezentant Gril. Pri Torinu bo tudi v naslednji sezoni ostal za trenerja Jugoslovian Moša Marjanović.

Taylorja ne dajo

V Kopenhagnu so se brez uspeha končala pogajanja med menagerjem angleškega nokometnega prvaka Manchester United Mattom Busbyjem in trenerjem italijanskega kluba Internazionale Lajosom Cziblerjem. Italijani bi hoteli imeti izvrstnega angleškega napadalca v svojih vrstah, vendar se niso mogli sporazumeti za ta mikaven prestop. Tud Taylor je izjavil, da mu je žal, ker ne more pod zelo ugodnimi pogoji v Italijo, saj je vezan na svoj sedanji klub Manchester z doživljenjsko pogodbo. Klub neuspesne pogajanjem pa se Internazionale še ni povsem odrekla svo-

jim željam, da dobi v svoje moštvo Taylorja ali kakega drugega vrhunskega angleškega nogometaša.

Konjeništvu v ZDA

V Baltimoru je bila končana dirka Perakness Stakes. To je druga ameriška klasična konjska dirka v sezoni. Zmagal je konj "Bold Ruler", ki je s to zmago povečal celotni zaslužek v svoji karieri na 396.825 dolarjev.

Po starem naprej

Ameriški plavalni trenerji so sklenili, da ne bodo upoštevali novega pravila mednarodne plavalne zveze, ki ne dovoljuje pri pranjem plavanju zadrževanja pod vodo. Tako bodo ameriški trenerji še vedno učili svoje plavalce, da plavajo po startu ali ob obratu pod vodo tako dolgo, kolikor hočejo.

500.000 dolarjev za žrebca

V Sidneju v Avstraliji so osvojali avstralsko-ameriško družbo konjerejev, katere namen je kupiti italijanskega žrebca "Ribotat". Zanj ponujajo 500.000 avstralskih dolarjev. Če bodo Italijani

ponudbo sprejeli, bo polnokrvni žrebec ostal tri leta v Avstraliji, nato pa ga bodo prepeljali v ZDA. Ameriški družabniki pa bodo lahko že prej pripeljali svoje kobile na parjenje v Avstralijo.

Nesreče v Indianopolisu

Na kvalifikacijskih avtomobilskih dirkah za tradicionalno dirko 500 milj. v Indianopolisu se je vozač McWhitney zaletel v zaščiteni sid ob progi in obležal težko poškodovan pod ruševinami vozila. Prav tako je zletel z avtomobilske proge Larson, toda k sreči brez težjih posledic.

Ali bo vendarle prišel?

Pred časom so časopisi objavili, da bodo avstralski plavalci gostovali v Evropi. Zaradi slabe forme pa je pozneje avstralska plavalna zveza to gostovanje prepovedala. Govorili so tudi o prihodu svetovnega rekorderja na 100 m Henricksa na Švedsko. To so sedaj tudi potrdili iz Sidneja. Jon Henricks bi naj v juliju prišel na Švedsko in v Nemčijo, da bi se tam izpopolnil v svojem študiju. Bržčas je to le izgovor, pod katerim bi mu avstralska plavalna zveza dovolila tudi plavati na tem potovanju.

120 kolesarjev sedmih držav je startalo 17. maja v Milanu na 40. mednarodni dirki Giro d'Italia

MOŽ Sloan Wilson V SIVEM

bo mestna uprava določila prostora in zagotovila sredstev za novo šolsko poslopje.

Isto dopoldne je Tom dokončal nov, mnogo krajši osnutek Hopkinsovega govora. Zanimalo ga je, ali ga bo Hopkins navezadnje le sprejel.

Uro kasneje se je oglasila hišna telefonska naprava. Tom je naravnal gumb in brž ujel Hopkinsov glas, ki je drhtel od navdušenja. »Odlično, zdaj ste pa res zadeli, Tom! Prav to sem hotel! Kaj ko bi danes to praznovali pri kosilu?«

Pet minut po tem prvem uspehu se je oglasil telefon. Betsy mu je sporočila novico, da je Schultz preklical vse svoje zahteve in da bo v kratkem njihova hiša z zemljo in s peščico babičinega denarja. Ob dveh veselih novicah je bil Tom ves iz sebe.

Pohitel je v Hopkinsov urad. Ko je stopil v dvigalo, je opazil Cezarja. »Ali se peljete gor?« je spregovoril Cezar s tistim svojim globokim glasom. »Zdaj peljem gor!«

Dvigalo je bilo polno. Danes imam srečo, je razmišljal Tom in že pričakoval, da mu bo tudi Cezar povedal, kje je Marija. Nemara mu bo rekel, da dobro živi in da sploh ne potrebuje pomoči. Cezar pa se je držal zelo resno in ga je uradno gledal. Samo tole je rekel: »Katero nadstropje, prosim?«

Najbrž ni še ničesar slišal o Mariji, je razmišljal Tom. Če bi kaj slišal, bi mi prav gotovo dal znamenje. - Potem je odhitel v Hopkinsov urad.

Hopkins in Tom sta sedla v taksi, predsednik radijske družbe United je naročil soferju, naj pelje v River Club, kjer bi se sestali z Ogdenom. Ko so se peljali mimo katedrale St. Patricka, je Tom opazil na kamnitem stropišču lepo obličeno žensko z debelušastim otrokom. Fantek je imel na

sebi letni suknič, veter pa ga je božal po golih nogah. Tom se ni mogel koncentrirati, Hopkinsov glas je prihajal kot iz daljave. Marija, je pomislil Tom. To ime je zvenelo tako otožno, osamljeno, Tom ga je zaznal nekako tako, kakor da bi ga sredi noči nenadoma prebudil odmev klica na pomoč.

XXXII

Bilo je petnajstega septembra ob četrta devet zvečer. Veliko plesno dvorano enega največjih hotelov v Atlantic Cityju so preuredili v prostor z množico sedežev. Okoli 1500 zdravnikov je imelo na kolenih tiskani dnevni red konference. V dvorani je šumelo kot v panju, poslušalci so utihnil, ko je stopil na govorniški oder visok, siv doktor. Ljubezno se je smehljaj, dokler se ni umirila dvorana, nato pa je spregovoril: »Gospoda,« je začel, »noč je med nami znana osebnost, človek, ki ga je čutili tako rekoč v sleherni ameriški hiši, kjer imajo radijski ali televizijski sprejemnik. To je mož, ki je bil za vsako reklamno javno kampanjo v minulih dveh desetletjih v naši deželi. Bil je eden izmed organizatorjev javnosti za boj proti otroški paralizi, proti srčnim boleznim in proti raku. Osebnostni zdravnik, vendar mislim, da lahko upravičeno rečem, da je ta mož posredno več prispeval k reševanju človeških življenj kot kdorkoli izmed nas. Gospoda, predstavljam vam Ralphe Hopkinsa, predsednika radijske družbe United.«

Dvorana je slabo ploskala. Ralph Hopkins, ki je sedel v eni prvih vrst, je stopil na govorniški oder. Videti je bil nenavadno majhen, skoraj palček. Predse je položil mapo z govorom, ki mu ga je bil napisal Tom, se po sili odkaljšal in pogledal zdravnik. Tom, ki je sedel v zadnji vrsti, je pomislil: nervozen je, ubogi Hopkins ne zna govoriti, zato je živčen. Ta je počakal, da je dvorana utihnila, nato pa je spregovoril s slabotnim, ne-

simpatičnim glasom: »Doktor Stutgarten in drugi spoštovani zdravniki! V veliko čast si štejem, da lahko nočjo govorim na vašem zborovanju. Ne bom vas dolgo zadrževal...«

Umolknil je, v dvorani pa je bilo vse tiho.

»Mi lahko pojmujem bolezen nekoliko drugače kot zdravniki,« je Hopkins nadaljeval s trdnjšim glasom. »Predvsem smo zaradi nje zaskrbljeni in ne govorimo radi o njej. Če je kaj narobe, gremo k zdravniku in naložimo njemu vso skrb za naše zdravje. Prav nič se nam ne zdi, da bi lahko tudi sami kaj storili za lastno zdravje, ne pride nam na misel, da bi tudi zdravniki potrebovali našo pomoč...«

Tom, ki je poslušal govor, je čutil, kako se mu vračajo besede, ki jih je bil sam napisal. Pravzaprav se ni zdel samemu sebi pravi »lastnik« teh besed. Če bi jaz to govoril, bi besede nedvomno slabše zvenele, je ugotavljal, toda če jih izgovarja Hopkins, prav gotovo mnogo pomenijo. Tom je dalje poslušal, kako je Hopkins razvijal njegove misli, natanko po dvajsetih minutah pa je bilo slišati njegove zaključne besede: »Prav gotovo je mogoče ustanoviti organizacijo, ki naj bi podprla raziskave na področju duševnih bolezni, zlasti pa je treba zajeziti nerazumljivi strah. Pri tem poskusu naj prevzamejo pobudo zdravniki!«

Naglo je Hopkins končal govor in zaprl mapo. Poslušalci so ga navdušeno pozdravili. Vljudno so ploskali, nekaj zdravnikov je pohitelo na govorniški oder, da bi čestitali Hopkinsu.

Četrta ure kasneje je stopil Tom v Hopkinsovo sprejemnico in ga tam našel v družbi voditeljev zdravniškega združenja. Nekateri so ga mrzlično nagovarjali, naj čimprej sestavi odbor za pomoč duševnim bolnikom.

»Kako se vam je kaj zdelo?« je vprašal Tom Ogdena, ki je stal v kotu in pil iz velikega kozarca. Na mizi je bila vaza vrtnic z dolgimi peclji.

Labeležen

Mali napori — veliko zadovoljstvo

Komaj je prodajalec v neki rad- gonski trgovini odpravil, me je že vprašal, kaj želim, čeprav je meril in tehtal blago strankam, ki so prišle pred menoj. Ko sem povedal svojo željo, je dejal: »Trenutek po- čakajte, takoj boste dobili!« Čaka- nje sicer ni bilo tako kratko, kot bi po prodajalčevih besedah lahko sklepali, kajti po vrsti je postregel vsem, ki so prišli pred menoj. Ven- dar čakanje ni bilo tako neprijetno kot navadno, kajti zvedel sem že, da iskano blago imajo, in opazil, da se trudijo ustreči vsem.

BRALCI NAM PIŠEJO

Zakaj na slabše — če že na bolje ni moč?

Nov železniški vozni red, ki bo začel veljati z 2. junijem bo za prebivalstvo Baške doline zelo neugoden. Ukinitelj bo os- bni vlak, ki prihaja sedaj iz smeri Gorica v Most na Soči ob 8,07 in v Podbrdo ob 8,30, prav tako pa tudi vlak, ki odhaja sedaj iz Podbrda ob 7,38 in prihaja v Most na Soči ob 8,08.

Sedanji vlak je bil doslej za naše prebivalstvo iz Baške doline od Podbrda do Mosta na Soči najprikladnejša veza za Tolmin, ker imajo ti ljudje vsakodnevne službene in zabavne opravke na številnih uradih, gospodarskih in družbenih organizacijah.

Bolj zgodnji vlak, ki odhaja iz Podbrda že ob 4,38 in prihaja v Most na Soči ob 5,12, ni prav nič primeren za voze do Tolmina, ker privedem nima takojšnje zveze z avtobusom, še bolj pa zato, ker je preozka, zlasti še, če upoštevamo, da so številna naselja v hribovitih področjih ob Baški dolini tudi po 2 uri hoda oddaljena od najbližjih železniških postaj. Prav tako ni kaj primeren drugi vlak, ki odhaja iz Podbrda ob 9,44 in prihaja v Most na Soči ob 10,23. Avtobus, ki ima s tem vlakom zvezo, pripelje v Tolmin šele ob 15,35. Ta zveza predvsem ni primerna za razne vrste in konference, ker jim ostane do 12. oziroma 14. ure premo časa, da bi opravili razne opravke v podjetjih, banki in na uradih do konca njihovega delovnega časa.

Razumemo, da se železniško transportno podjetje glede raznih redov ne more preveč ozirati na razne krajevne potrebe na tako kratki relaciji (22 km) in, da mora vozne rede čim bolj podrediti potrebam na daljših relacijah in večjih industrijskih središč. Manj razumljivo in nepravilno pa je bilo, da je motorni vlak, ki je svojčas vozil med Mostom na Soči in Bohinjako Bistrico, po popravilu ostal v Mariboru. Če sedaj priletimo k tej izpubi še ukinitve omenjenih vlakov v obe smeri, je nezadovoljstvo prebivalstva Baške doline več kot razumljivo in upravičeno.

Z ukinitvijo omenjenih vlakov pa bo občutno prizadet tudi turizem na Primorskem. Po drugem juniju — prav na pragu poletne sezone — bo prebivalcem Gorliške in Tolminskega — še odštejemo prva, itak prezgodnja vlaka — praktično onemogočeno, da bi ob nedeljah napravili enodnevni izlet v Bohinj, na Bled, na Črno prst, na Komno in sploh kam na porenjske planine.

Ukinitve teh vlakov po Baški dolini je za naše ljudi bridka ranica in krivica, ki jo je treba popraviti.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli Jajez Zajc ml., star 11 let, Franciška Okorn roj. Pate, stara 83 let, doma iz Trebnjega in Terezija Accetto, roj. Pizotnik, stara 70 let, doma iz Smartna. Razem nastitih so umrli v Wadesworthu Jože Janž, ki je prišel v Ameriko leta 1905, v Tiri Hillu Franc Oblak, star 77 let., v Monessenu Janez Greguš, star 80 let, doma iz Zapotoka pri Zelimljah, v Johnstownu, Lojze Melnar, star 73 let, v Detroitu Janez Kuzma, star 72 let, doma iz okolice Črnomlja, v Walsenburgu Antonija Spodov, stara 71 let, doma iz Kolovrate na Gorenjskem, v Avonu Franc Zgonc, star 72 let, doma iz Ljubljane, v Trinidadu Martina Berenčin, doma od nekod s Štajerskega, v Armi Adolf Kurman, doma iz Sevnice ob Savi, od kod je prišel v Ameriko pred 53 leti, v Torontoju Ivan Starina, star 65 let, doma iz vasi Črnova v Beli krajini, v Milwaukee Venc Benko, star 68 let, doma iz Škripla pri Igu, v Chicagu Anton Gorenc, star 71 let, doma iz Kostanjevca, v Roselandu pa Matija Grahek, star 59 let, doma iz Črnomlja.

DNEVNE NOVICE

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja Sreda, 29. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma

Cetrtek, 30. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma red

Petek, 31. maja ob 20: Igor Torkar: »Pozabljeni ljudje«. Abonma LMS

Sobota, 1. jun. ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Izven.

(Davenport — Ansel Arton) Nedelja, 2. jun. ob 20: Anny Tichy: »Vselej sta dve možnosti«. Izven.

MESTNO Ljubljansko GLEDALIŠČE

Marionete Levstikov (Sentrjakovski) trg 2

Sobota, 1. jun. ob 17: Pangov-Simončič: »Zlata ribica«.

Nedelja, 2. junija: Zaprti zaradi gostovanja v Sorici.

Prodaja vstopnic od srede dalje od 10 do 12 ura upravi Resljeva cesta 36, ul. 32-920, in po uru pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni.

Ročne nitke

Sreda, 29. maja ob 8 in 11.30: Papler: »Hudobni grabalci«. Gostovanje v Korokih Belli; ob 17: A. Papler: »Hudobni grabalci«. Gostovanje na Jesenicah

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Mestni dom Sobota, 1. jun. ob 20: Stuart: »Cudovite pustolovščine«, veselicigr.

Gostovanje v Litlji. Nedelja, 2. junija ob 18: F. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka.

Zadnja popoldanska predstava. Izv. Ob 20: F. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka. — Zadnja večerna uprizoritev. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezervacije na telefon 32-860. Onozarjamo na gostovanje Sentjakobskega gledališča v Litlji, v soboto, 1. junija ob 20.

Protiperonosopna služba

Poročila za dne 28. maja 1957

Srednje dnevne temperature so se začele v mejach med 7 in 10 stopinj C, na Primorskem pa do 12 stopinj C. Minimalne temperature so kolebale med 4 in 6 stopinj, na Primorskem do 8 stopinj C.

Deležalo je še vedno po vsej Sloveniji in je v poslednjih vinorodnih predelih padlo do 10 mm dežja.

Napoved: Čim se ozreže ogreje in preneha deževati, naj pričaka s prvim škropljenjem vinorodnih okolič. Aldovščina, Šempna, Ajševce, Šemptra pri Gorici, Branika, Ankarana pri Kopru, Gorških Brd, Temnice na Tržaško-Komenkem Krašu, Dutovja, Tomaja, Goden, Komna, Sežane, Kubeča in Črna Gata. Ker so temperature ozračja še vedno nizke, se bo končni rok za prvo škropljenje podaljšal, kar bomo vinogradnikom pravočasno objavili.

Kmetijski inštitut Slovenije in Hidrometeorološki zavod LRS

MESEČNORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA

Sreda, 29. maja 1957: lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.

Cetrtek, 30. maja 1957: lekarna »Taborn«, Trg revolucije 3.

KINO »PARTIZAN«: ameriški film »Dario na vrhcu«.

»UDARNIK«: amer. film »Marty«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 29. maja ob 20: Verdi: »Rigoletto«. Gostuje baritonist Marcol Ostashevski, Red Sreda.

Cetrtek, 30. maja: zaprti. Petek, 31. maja ob 18: Verdi: »Rigoletto«. Red LMS-3. Gostuje baritonist Marcol Ostashevski.

UMETNOSTNA GALERIJA

Spomladanska likovna razstava DLSU pododpora Maribor v vseh prostorih galerije. Razstavlja 22 umetnikov 135 del v risbi, grafiki, akvarelu, gvašu, olju in plastiki. Razstava je odprta v času od 28. maja do 16. junija 1957 dnevno od 10-18. Vabljeni.

Poročili so se: Janko Mesarič, 52 let, uslužbenec, in Frida Pec, 39 let, uravnavnica restavracije; Leopold Duh, 25 let, klepar, in Julijana Kodrič, 26 let, gospodinja; Bela Bukvič, 28 let, strugar, in Jelica Krstič, 38 let, kontrolorka; Francisek Horvat, 24 let, namestnik, in Erika Kermel, 20 let, tehnična risarka; Henrik Baš, 24 let, rezkar, in Marija Ana Polak, 24 let, kartonažna delavka; Alojz Srimof, 31 let, avtomehanik, in Antonija Krajnc, 33 let, gospodinja; Leopold Postrak, 39 let, uslužbenec, in Matilda Adanič, 34 let, uslužbenka; Vincenc Praz, 39 let, knjižničar, in Marija Privoznik, 24 let, učiteljica; Alojz Ernest Rok, 28 let, trgovec, in Inge Kravinc, 24 let, študentka filozofije; Mirko Ekselski, 23 let, namestnik, in Durdica Žižek, 19 let, tkalka.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 30. maja, ob 15.30: P. Voranc: »Prnjakovci«. Zaključena predstava za I. gimnazijo iz Maribora.

Sobota, 1. jun. ob 20: P. Voranc: »Prnjakovci«. Gostovanje na Vranskem.

KINO

»UNION«: avstrijski barvni film »Piroška«.

»METROPOL«: angl. barvni film: »Pariz, mesto zaljubljenih«. V glavni vlogi Odile Versois in Alec Guinness.

Poročili so se: Vjekoslav Subotič, metalurški tehnik iz Stor, in Jozefina Zeme, knjižničarka iz Celja. Milan Šter, frizerski pomočnik, in Pavla Opršak, gosp. pomočnica, oba iz Celja. Stipo Čok, lesorezec iz Zagreba, in Milena Ivana Skok, uslužbenka iz Celja. Ivan Tanšek, kurjač iz Stor, in Helena Vacac, perica iz Celja. Rudolf Erjavec, mizarški pomočnik, in Marija Krajnc, gosp. pomočnica, oba iz Celja. Alojzij Košec, polj. delavec iz Ogrovcva, in Ana Krajnc, gosp. pomočnica iz Celja. Jernej Razboršč, vratar iz Celja, in Marija Krajnc, pol. delavka iz Bukovja pri Slivnici. Ivan Fortunat, uslužbenec, in Marija Sibanc, namestnica, oba iz Celja. Milan Baudek, zobotehnik iz Celja, in Vida Delak, tekstilni tehnik iz Migojnic.

Umrli so: Karl Zuraj, upokojenec iz Planinske vasi, star 87 let. Jurij Gradinski, tesar iz Celja, star 84 let. Karl Berger, gradbeni delovodja iz Polji pri Celju, star 48 let. Vladimir Kuder, otrok iz Levca, star eno leto. Nvenka Omahne, otrok iz Zagorja, stara dve leti. Marija Kramer, gospodinja iz Celja, stara 57 let. Vinko Motič, poljski delavec iz Sopot, star 47 let. Danica Korosec, otrok iz Velenja, stara tri leta. Primož Kadilnik, upokojenec iz Vojnika, star 72 let. Anton Kriznik, otrok iz Zegra, star dva dni. Anžela Kriznik, otrok iz Zegra, stara en dan.

KONCERTI

Koncertni večer Akademije za glasbo bo nocjo ob 20.15 v Filharmoniji. Nastopili bodo pianisti Hubert Bergant, Metka Ravnikova in Ljubo Rancigaj; pevci Milka Eftimova, Peter Benjanič in Stevka Calovska ter klavirski trio Dymitrovski, Miklavževa in Malijeva. Sprejdi kot vstopnice po 50, za študente po 30 din na AG in pred koncertom v Filharmoniji.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Sreda, 29. maja ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma C.

Cetrtek, 30. maja ob 20: Priestley: »Odstranite norca!« Abonma B.

Petek, 31. maja ob 13.30: Priestley: »Odstranite norca!« Abonma Petek II. popoldanski.

Ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma D.

Sobota, 1. jun. ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma K.

Nedelja, 2. jun. ob 20: Priestley: »Odstranite norca!« Izven in za podož.

OPERA

Sreda, 29. maja ob 20: Dvorak: »Rusalka«. Abonma red F.

Cetrtek, 30. maja: Zaprti. Petek, 31. maja: Zaprti.

Sobota, 1. junija ob 20: Verdi: »Trubadur«. Izven in za podoželje. (Skenderovičeva, Cuden, Langus; dirigira Ciril Cvetko)

Nedelja, 2. junija ob 20: Cajkovski: »Lobode jezero«. Izven in za podoželje.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ Cetrtek, 30. maja ob 16: J. Lutovskici: »Dežurna služba«. Red LMS-II.

IZ MURŠV. SOBOTE

KINO »PARK«: amer. barvni film »Veselo izkrčevanje«. V gl. vlogi Mickey Rooney. Predstavi ob 17.30 in 20.

IZ BOGATIŠ. SLATINE

KINO Francoski film »Otroci ljubezni«.

IZ ŽALCA

KINO Jugoslovanski film »Ne obračaj se, sinko«.

VESTI (2 PRBOVEL)

KINO »DELAŠKI DOM«: jugoslovanski film »Ni bilo zaman«.

Vesti z Jesenic in okolice

KINO »RADIO«: prem. amer. film »Beg iz Guyanne«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Humphrey Bogart in Michele Morgan.

»PLAVZ«: Zaprti.

»ZIROVNICA«: amer. film »Ne bodo mi verjeli«. Predstava ob 19.30. V gl. vlogi Robert Young in Susan Hayward. Samo danes.

»DOVJE-MOJSTRANA«: amer. barvni film »Fant iz Oklahome«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Will Ridgers in Nancy Olson. Samo danes.

VESTI IZ KRANJA

KINO »STORZIC«: ameriški barvni film »Kvartopret z Mississippija«. Predstavi ob 17.30 in 20. V glavni vlogi Tyrone Power in Julia Adams. Danes zadnjič.

LETNI KINO »PARTIZAN«: angl. barvni vstavlison film »Plavalca zapeljivka«. V glavni vlogi Diana Dors. Danes zadnjič.

2 RUPB

KINO Ameriški film »Z vragom so trije«. V glavni vlogi Gene Kelly in Pier Angeli. Predstavi ob 18 in 20.30.

LITJA

Sentjakobsko gledališče bo po daljšem presledku spet gostovalo v Litlji. Uprizorilo bo v soboto, 1. junija ob 20 duhovito in zabavno Stuartovo komedijo »Cudovite pustolovščine«. Predprodaja vstopnic od četrta dalje.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.35

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasbeni sprej) — vmes od 6.30 do 6.40 Reklama in obvestila — 7.00-8.00 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 11.00 Domače viže za dobro voljo (sodelujejo priljubljeni ansambli in solisti) — 11.55 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitve) — Pavla Kunaver; iz življenja jamarjev — 12.05 Slavne operne revije Giuseppe Verdieja — 12.30 Kmetijski nasveti — Iga Milko Breznik; Vinograd spomelji — 12.40 Ritmi z juga — 13.15 Note pletajo (sprej zabavnih melodij) — 13.30 Narodna pesmi iz Bosne, Vojvodine in vzhodne Srbije — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitve) — Vlado Klemenčič; Ko je stekla pri nas železna cesta — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature — Maurice Sandor; Past — 16.00 Koncert po želji — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Zabavna in planska glasba na tekočem traku — 18.00 Zunanje-politični feljton: Skandinavski proletarijat na delu — 18.10 Umetne in narodne pesmi poje Ženski vokalni kvartet — 18.25 Mile Cipra; Simfonietta — 18.45 Radijska univerza — Dr. Anton Vidic; O delu gospodarskih mediac — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevniki — 20.00 Peter Hilt; Čajkovski; Piska dana, operni preraz — 21.00 Kulturni razgledi — Zoran Kržišnik; Pred drugo mednarodno grafično razstavo — 21.15 Igrajo domači zabavni ansambli — 21.35 Nočni koncert — Branimir Sakac; Simfonija o mrtvem vojaku — J. Slavenkic; 4 balkanski plesi — 23.00-24.00 Odjaja za tujino (Prenos iz Zagreba) — 22.15 do 23.00 UKV program: Sestanek s plesnimi orkestri in solisti II. program

8.00 Poročila — 8.05 Pasana paleta (sprej operne in solistične glasbe) — 9.05 Jezikovni pogovori (ponovitve) — 9.15 Melodije iz filmov — 10.00 Napoved časa in poročila — 10.00-11.00 Dopoldanski koncert — 12.30 iz jugoslovanske glasbene literature — 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 13.10 Sprej zabavnih melodij — 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.35 Samospevi Jakova Gotovca, Janka Ravnika, Marijana Lipovšeka, Krešimir Fribeca in Antona Lajovca — 15.00 do 15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 22.15-23.00 Sestanek s plesnimi orkestri in solisti

DROBNI OGLASI

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA Občlo Trbovlje razpisuje natečaj za honorarno mesto upravnika Delavskega doma v Trbovljah. Pogoji: srednja strokovna izobrazba in praksa v vodstvu kulturno-prosvetnih ustanov. — Za mesto referenta za komunalne zadeve in gradbeništvo. Pogoji: gradbeni tehnik in strokovni izpit. — Kandidati naj se prijavijo do 30. junija 1957 na zgornji navedeni naslov. V 81 ISCEM MESTO obradunškega referenta v izvoznem podjetju za takoj v Ljubljani. Ponudbe na ogl. oddelek LP pod »Vestna«. 833

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Komenskega ul. 12, razpisuje AVDI-CIJO za dne 29. maja 1957 ob 19. uri. Posebej opozarjamo na to moške srednjih let. 1700

PRAZNO SOBOTO, po možnosti v središču ali bližnji okolici, isčem proti plačilu celotne najemnine. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Večja soba«. 869

STALNO ZAPOSLOVITEV nudimo kvalificiranim pleskarjem. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Javiti se osebno v tajništvo Ljubljanskih mlekarn, Vodovodna 94. 1702

SPREJMEMO TAKOJ honorarno književnodsko mesto za blagovno književnodstvo. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Izvozne podjetje«. 1703

HISO za 800.000 din — prodam. Naslov v oglasnem oddelku LP. 1764

MESTO HONORARNEGA PREDAVATELJA za predmet: metodika pouka biologije, razpisuje Svet Prirodoslovno matematično filozofske fakultete v Ljubljani. Prošnje sprejema tajništvo 14. d. j. po objavi v Uradnem listu. 1763

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

Rdeče podveze

Tednik: F. N. št. 21. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Jack Carson in Rosemary Clooney. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

Vzhodna zahodna stran

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Ava Gardner, James Mason, Barbara Stanwick in Van Heflin. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: amer. barvni film: »Poslednji Komand«. Tednik: F. N. št. 21. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. KINO »VIC«: prem. jugosl.-nem. film »Kruh in sol«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V glavni vlogi Marcello Mastroiani. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in od 14 dalje. KINO »SOČA«: angl. film »Kreča«. — Predstave ob 15, 18 in 20. — Danes zadnjičkrat. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje. LETNI KINO »BEŽIGRAD«: ameriški film »Vzhodna-zahodna stran«. — Predstava ob 20. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Jugoslov.-avstrijski film

POSLEDNJI MOST

Tednik. V glavni vlogi Maria Schell, Bernard Wicki in Janez Vrhovc. — Predstave ob 15, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški film

»Nasilje«

V glavni vlogi Van Heflin in Robert Ryan. Predstave ob 15, 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje. — Na spredu samo še danes in jutri.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE LJUBLJANA • PRZANJ sprejme takoj v službo: kvalificirane strugarje in galvanizerje in več strojnih in elektrotehnikov s prakso Nastop službe takoj. — Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. — Zglasite se osebno ali pošljite ponudbe na zgornji naslov. 1713

Podružnica »Ljudske pravice« v Ptuju se je preselila v nove prostore na trg Mladinskih brigad 3. V podružnici sprejemamo oglase za »Ljudsko pravico«, »Ljubljanski dnevnik«, vse izdaje »Borbe« ter objave za Uradni list.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR MARIBOR-KOŠAKI razpisuje mesto: zdravnika splošne prakse za zdravstveno postajo Zg. Kungota. Družniško stanovanje zagotovljeno. Prošnje z življenjepisom vložite na Občinski LO, Maribor-Košaki, Tomšičeva ulica 45. M 231

poslužujte se MALIH OGLASOV V »LJUDSKI PRAVICI«. SAJ VAM NAJČE- NEJSI IN NAJUSPEŠNEJSI NAČIN POMAGAJO IZ RAZNIH VSKO- DNEVNIH TEZAV IN SKRBI

KDAJ BOMO LETELI KOT PTICE?

Nagrada za 116 km dolg polet

- Nedavno je francoski tisk objavil sporočilo, da je neki mecen razpisal bogato nagrado iznajditelju prvega stroja, ki bi omogočal polet izključno z močjo človeških mišic. S tako napravo bi bilo treba preleteti razdaljo od Pariza do Orleansa, kar znaša 116 km. Zdi se, da se je klasični problem človeškega leta brez motorja, ki se je z njim ukvarjal že tudi Leonardo da Vinci, iznova pritrnil v ospredje.

Po grški bajki sta bila Dedal in Ikar prva človeka, ki sta letela s ptičjim podobnimi perutnicami, vendar niso ohranjene tehnične podrobnosti o tem prvem poletu. Tudi med risbami, ki so se ohranile od Leonarda da Vincija, je več osnutkov znamenitega letčega človeka. Iz teh risb je razvidno, da je Leonardo nekoliko precejnejal človeško moč. Sicer pa je sam dejal, da ima ptica proporcionalno več mišic kakor človek, in hkrati poudarjal, da ne smemo pozabiti, da ptice za navaden let ne uporabljajo vse svoje moči.

Za vlade Ludovika XVI. je tudi Francoz Blanchard delal poskuse z nekakšno letajočo ladjo, ki jo je sam izdelal, in mu je že skoraj uspelo poleteti z njo. Seveda je bila konstrukcija še vedno pretežka, da bi jo bilo mogoče dvigniti zgolj z močjo človeških mi-

Na industrijski razstavi v Nürnbergu so Nemci prvič pokazali 41 m dolgi tovorni vagon, ki ima dvajset osi, tehta 110 ton in je nanj mogoče naložiti 220 ton tovora. Načrte za novi vagon, ki ga bodo uporabljali za specialne pošiljke, so pripravljali dve leti

Prestolnica Filipa Makedonskega

V Grčiji bodo v kratkem začeli izkopavati staro prestolnico kraljev Filipa Makedonskega in Aleksandra Velikega. Gre za antično mesto Pele, ki so ga odkrili v bližini Edese v zahodni Grčiji. Grška vlada je povabila vrsto slovitih tujih arheologov, naj sodelujejo pri tem obsežnem delu z najboljšimi grškimi strokovnjaki, ki so že opravili vsa potrebna pripravljalna dela in začeli odkopavati enega izmed osrednjih trgov tega antičnega mesta. Znanstveniki pričakujejo, da bodo našli na tem kraju mnogo zgodovinsko pomembnih in dragocenih predmetov, ki utegnejo v marsičem dopolniti poznavanje tedanjega časa.

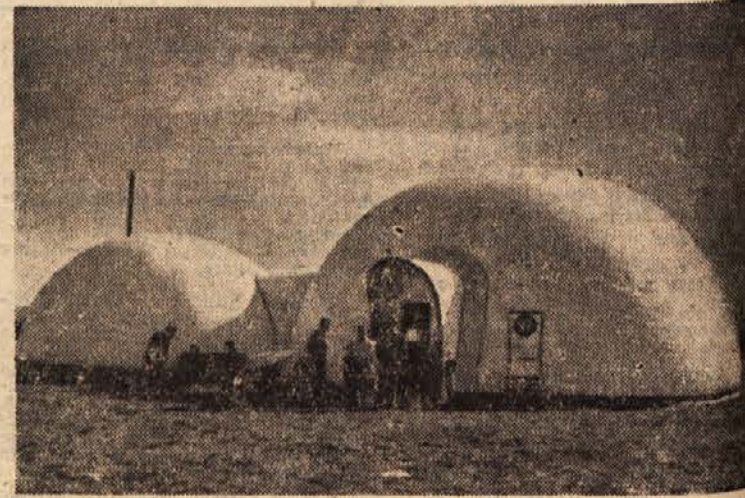
Zvočni valovi uspavajo čebele

Dva ameriška znanstvenika sta z zvoki uspavala čebele. Zvočnik je v bližini uljnjaka oddajal zvoke različne jakosti in višine, znanstvenika pa sta pri tem opazovala čebele. Zvok s frekvenco 600 in jakostjo 120 decibelov je tako pomirjevalno vplival na čebele, da ves čas niso prav nič delale. Ker ta zvok dobro prenese tudi človeško uho, upata znanstvenika, da čebele v bodoče ne bodo več pikale svojih skrbnikov, če bodo šarili po vanju ob spremeljavi takih zvokov.

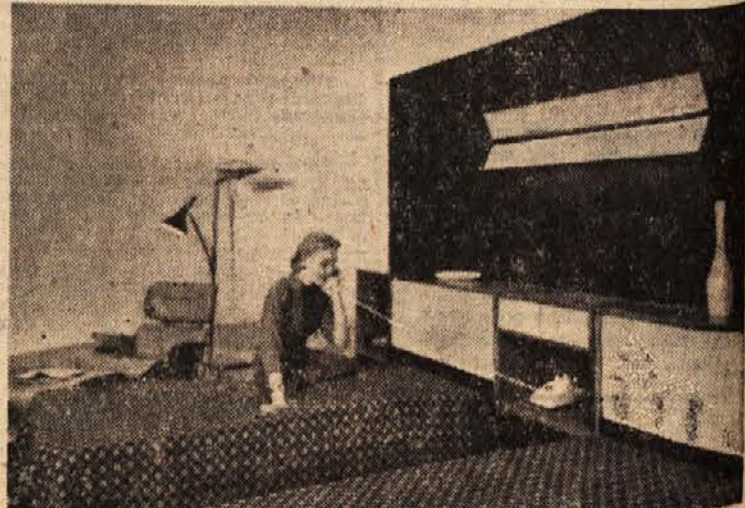
delajeta na vsaki strani ptičjega telesa le po dve mišici. Znanstvenikom je v zadnjem času uspelo napraviti natančne posnetke različnih ptičjih perutnic med letenjem, hkrati pa so proučevali s pomočjo oblaka dima, ki so ptice v njem letele, tudi gibanje oziroma premikanje zraka okoli perutnice.

Medtem ko zračnih tokov, ki nastajajo med vrtenjem propelerja na letalu ali helikopterju, ni mogoče v celoti izkoristiti za letenje, pri vsakem zamahu perutnice nastaja nekakšen zračni vrtnec, ki ga perutnica izkorišča za tako imenovani vzgon in odvir naprej. Ptice perutnice se premikajo s pomočjo takšnega zračnega kroženja naprej, nekatere ptice, kakor na primer race, pa jih izkoriščajo celo za vzgon.

Inženirji, ki so proučili posnetke perutnic različnih ptic, menijo, da jim bo uspelo že v bližnji prihodnosti konstruirati sodobne naprave, ki bo z njimi človek lahko letel zgolj z močjo svojih mišic. Seveda bo morala takšna naprava pravilno izkoristiti zračne tokove, vetrove in vrtnice, ki nastajajo pri sunkovitih zamahih.

Ameriški najnovejši poskus za ublažitev stanovanjske stiske je napolnjena plastena hiša, katere zunanjo podobo kaže gornji posnetek, na spodnjem pa je prikazana notranja ureditev spalnice. Stene so iz posebej prevlečenega nyonskega platna, ki ga na najprej uporabljali za plahite na tovornjakih. Platnena hiša je iz dveh polkrogel, ki sta pritrjeni k tlemi z vrečami peska, njuno obliko pa drži klimatska naprava, ki zagotavlja hkrati tudi prijetno notranjo temperaturo. V glavnem so take hiše namenjene taborjenju, zdaj pa jih nameravajo nekoliko izpopolnjene patentirati tudi kot družinske hišice

Kdo se je prvi bril

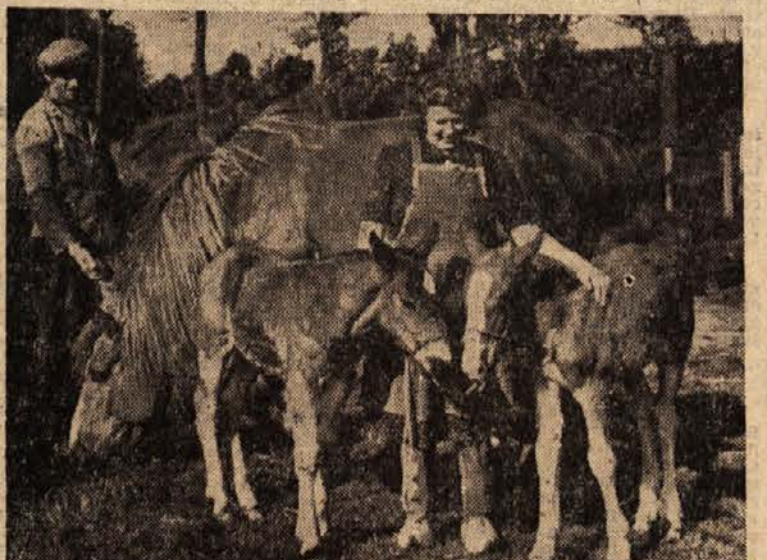
Kdaj in na katerem delu sveta so se ljudje najprej začeli briti, ni znano. Strokovnjaki sicer vedo, da je to bilo že v kameni dobi, saj so med izkopaninami našli kamnito britve, ki arheologi menijo o njej, da je stara okoli dvanajst tisoč let! Kamen je bil torej prva surovina, ki so jo upo-

čimrnost, higiena ali kaj drugega? Da se je britje razširilo po Evropi, se imajo moški zahvaliti predvsem rimskemu vojskovođji Scipionu, ki je med vojnam v Afriki pri tamošnjih domačinih opazil britve in dognal, da je to v afriških podnebnih in higien-skih razmerah pravcati blagoslov. Iz istih razlogov so si brili glavo in brado tudi Egipčani. Ko se je Scipion po zmagi nad Kartagino vrnil v Rim, je v zmago-

slavnem sprevedu stopal tudi človek, ki je po tedanji navadi vso-kega dne bril Scipionu glavo in obraz. To je bil prvi brivec v Evropi.

Takrat je nastala v Rimu, zlasti med uglednimi meščani, moda britja. Težava je bila le v tem, ker je bil v tem velikem mestu en sam brivec, Scipionov suženj, vsi uglednejši Rimljani pa so prav tako hoteli biti lepo obriti. Pripomočkov, ki jih zdaj uporabljamo pri britju za omehčanje kože, tedaj seveda še niso poznali, zato so morali biti med »strganjem« zelo potrpežljivi.

Obrit »tonsosorov« je cvetela v času blaginje rimske države, toda ko so se Rimljani znova začeli bojevati, so brivci izgubili svoje ugledne stranke, zato so se preusmerili na javna kopališča in začeli briti meščanstvo, ki prej ni imelo tega privilegija. Pozneje, ko se je britje razširilo po vsej Evropi, so brivci, ki so se ukvarjali z britjem le po kopališčih, postali »kopališki mojstri«, nato »kirurgi« in naposled »barbieri«, ki so v kopališčih brili in tudi puščali bolnikom kri. Nekaj takšnih »barbierov« je bilo pred mnogimi leti tudi v nekaterih naših krajih, predvsem v Dalmaciji.

rabljali tudi za brivsko orodje. Najboljši med vsemi kameninami, ki so iz njih izdelovali britve, je bil opsidian. Spretni roke starih mojstrov so znale z določenimi udarci odlučiti od večjega kamna tako tanko ploščico, da so jo nabrušeno lahko uporabljali kot izvrstno orodje za britje. Konec novejšega kamene dobe je opsidian postal že iskano trgovsko blago. Z egejskega področja in s Karpato so ga izvažali po vsem svetu. Še v minulem stoletju so v Mehiki in Periju uporabljali ta kamen kot surovino za izdelovanje kamnitih britev.

9000 let stara civilizacija

Znana angleška arheologinja dr. Kathleen Kenyon je izjavila na sestanku britanskega kraljevskega inštituta, da so našli med obsežnim izkopavanjem, na področju Jeruzalema številne dokaze za to, da se je človeška civilizacija začela razvijati že mnogo prej, kakor so domnevali strokovnjaki doslej. Odkritje poslopij v svetopisemskem mestu Jerihon iz razdobja, ki pade nekako v leta okoli 6800 pred našim štetjem, je omajalo vse dosedanje domneve o prvih začetkih človeške civilizacije. Na tem kraju je obstajalo naselje, ki je bilo že v tisti davni dobi dokaj urejeno. Celotna ureditev je bila na tako visoki stopnji, da so bili strokovnjaki zelo presenečeni.

Lepo presenečenje so doživeli pri kmetu Nyhofu v Ziepu na Nizozemskem. Kobila je povrgla dva zdrava zrebčka, kar je velika redkost

Na dolgo pot v Avstralijo se odpravljajo z jeepom štirje Londončani, ki jih vidite na sliki. Prepeljali se bodo čez Rokavski preliv, nato potovali skozi Pariz, Genova, Milano, Benetke, Trst, Beograd, Solun, Ankaru in Teheran do Kalkute, potem pa v Rangun in dalje do Singapura. Čez Sumatro in Javo se bodo odpravili do Melbourn v Avstraliji

Drobne ZANIMIVOSTI

ŠE ENO SONCE

Zdaj so prvič dokazali, da obstoje tudi izven našega sončnega sistema planeti, ki krožijo okoli svojega sonca. Za to pot potrebuje 4,8 našega leta. Preden je omenjeni zvezdoslovec potrdil to svojo domnevo, je ujel na 232 fotografiranih plošč nad 17.000 zvezd in opravil ob podpori svojih asistentov okoli 200.000 meritev.

DAVKI IN ZENITIV

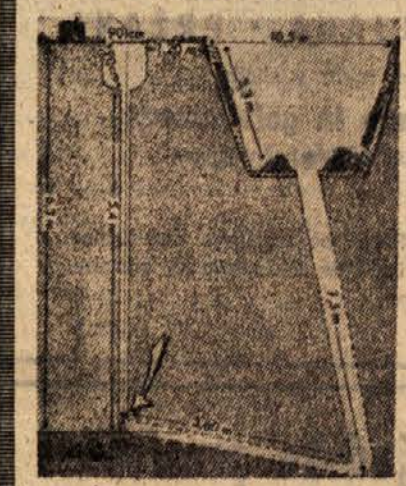
Mestni očetje kanadskega Grenhorsta so si belili glavo, kako bi mesečne pripravili do rednejšega plačevanja davkov. Med drugim so sprejeli tudi tale predlog: nič se ne more poročiti, če ne predloži pismenega potrdila, da so on sam in njegovi družinski člani poravnali vse davčne dajatve.

NAJHITREJŠI ZOBARSKI SVEDRI

Na nedavni zobozdravstveni razstavi v Parizu so pokazali med drugim tudi najhitrejšo zobarsko svedro na svetu. Ti vrtni stroji z diamantnimi svedri imajo po 30.000 obratov v minuti, medtem ko je pri dosedanjih zobarskih svedrih znašala hitrost le okoli 4000 do 5000 obratov. Zaradi tako velike hitrosti bolnik svedra ne čuti skoraj nikakršne bolečine, kadar mu zdravnik s takšnim svedrom čisti votel zob.

SODOBNO KONSERVIRANJE MLEKA

Angleški izumitelji so našli nov postopek za konzerviranje mleka, ki ostane popolnoma sveže več let. Metoda sama je nekoliko presenetljiva, kar pri tem uporabljajo ultra zvok. Sam postopek poteka v treh fazah. Najprej mleko pasteurizirajo, zatem ga prelijejo v posodo, kjer ga izpostavijo delovanju ultra zvoka, naposled pa ga prelijejo v posodo, da zmrzne. Leto dni po molži ima tako konzervirano mleko okus, kakor da je sveže, pa tudi vse druge lastnosti tako konzerviranega mleka ustrezajo svežemu.

DOLGOČASJE

- Povprečni Američani
- se dolgočasijo
- tretjino življenja

»Navzlic silovitemu tempu sodobnega življenja je dolgočasje eden najhujših sovražnikov povprečnega Američana,« zatrjuje skupina zdravnikov, ki so več mesecev anketno proučevali dolgočasje in ugotovili, da v sodobni Ameriki ni človeka, ki bi mu ne bilo dolgčas. Prav dolgočasje je eden najhujših mikrobov, ki napadajo duševno zdravje človeka. Če se človek dolgočasi pol ure, je bolj utrujen, kakor bi delal ves dan, pravijo ti zdravniki. V njihovem poročilu je rečeno, da se kdaj pa kdaj dolgočasi prav vsak človek, povprečni ljudje pa preživijo v dolgočasu tretjino življenja. Najmanj se dolgočasijo tisti, ki se živo zanimajo za različne dejavnosti. Avtomatično delo ni vedno najbolj dolgočasno. Pri prebiranju fižola, kar pomeni mehanično delo, ima gospodinja vedno dovolj časa za sanjarjenje ter za razgovore s stanovci ali gosti, likanje zloženega krila zahteva precejš-

njo pozornost, zato gospodinja pri tem ne more misliti na kaj drugega. Pri vsakdanjem delu, ki zahteva določeno pozornost, ne preprečuje pa razmišljanja, se človek najbolj dolgočasi. In kako je dolgočasenje porazdeljeno na življenjske dobe? Vse kaže, da se najmanj dolgočasijo otroci, v velikih težavah pa so mladi ljudje do dvajsetega leta, ki prav v tej dobi potrebujejo v določenih posledkih močne senzacije, da uidejo z dolgočasnosti. Če je posameznikova inteligenca mnogo višja, kot to zahteva njegovo vsakdanje delo v poklicu, se tak človek po navadi zelo dolgočasi. Nasprotno pa se ljudje, katerih delo presega ali popolnoma zavzema njihove sposobnosti, nikoli ne dolgočasi, pa čeprav zaradi nesposobnosti za določeno delo izgubijo službo. Nadarjeni in strokovno usposobljeni delavci v industriji se težko navadijo na preprosta in lahka dela, ki jih dolgočasi. Zaradi enoličnosti domačega dela so gospodinjje pogosto bolj utrujene kot pa možje, ki opravljajo težavno, vendar zanimivo delo. Zunanji znaki, na primer zehanje, živčno presejanje ali ozi-

ranje okoli sebe, so dejansko neke vrste refleksna obramba duha pred dolgočasjem, prav kot je na primer drget telesna obramba pred mrzom. Zdehanje je zadnji napor človeka, ki je že utrujen in se dolgočasi, pa se navzlic temu trudi, da bi ostal pozoren, čeprav iz gole vljudnosti.

»Kaj se pravi, priden fantek? Mar bi telefoniral moji materi in ji rekl, naj že ne am škripatila«